

Snappet

Llengua

8

snappet

Crèdits

Este material imprés es complementa amb el projecte Snappet per al primer cicle d'Educació Primària.

Coordinació editorial

Paloma Rodríguez

Autoría

Equip de Contingut de Snappet

Edició

Departament d'Edició de Snappet

Maquetació

Àrea de Disseny de Snappet

Imatges i il·lustracions

Banc d'Imatges de Snappet

Col·laboradors

Nuria Esteban, Cristina García, Beatriz Garriga, Marta Liñares, Lorena López, Ana Martín, Eva Mauriz, Eva Rivero, Laura Sacramento i Raquel Ugía.

© Del text i del conjunt d'esta edició: Editorial Snappet España SLU. Calle Viento, 12. 28760, Tres Cantos, Madrid

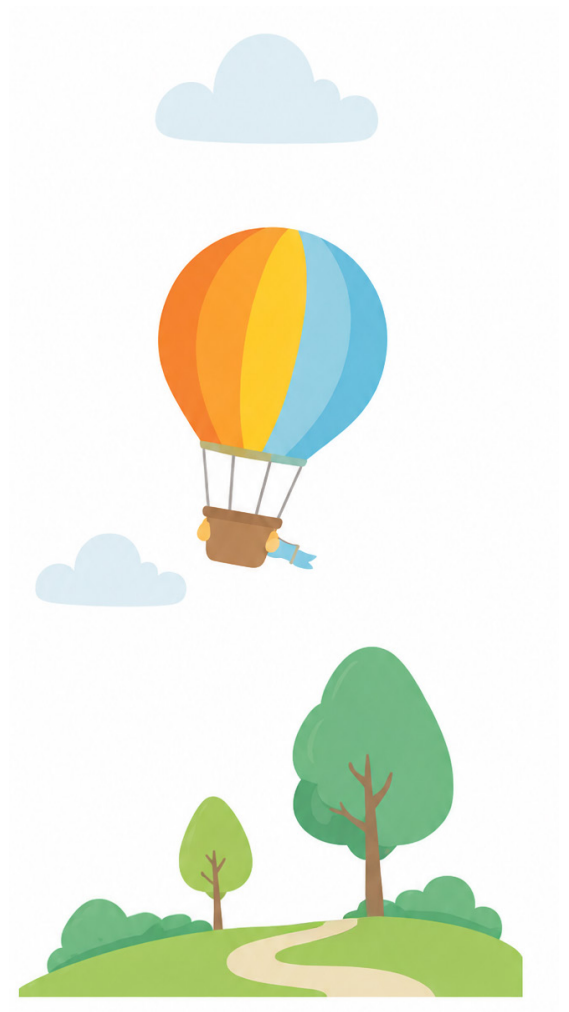
ISBN: 978-84-09-88955-6

Imprés a Espanya
Printed in Spain

© Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibit, sense l'autorització escrita dels titulars de la propietat intel·lectual, sota les sancions establides en les lleis, la reproducció total o parcial d'esta obra per qualsevol procediment.

Continguts

Unitat 1	1
Unitat 2	10
Unitat 3	19
Unitat 4	29
Unitat 5	38
Unitat 6	48
Unitat 7	59
Unitat 8	71
Unitat 9	86
Unitat 10	98
Unitat 11	108
Unitat 12	120

Unitat 1. Resum

Govern i autoritat

Eleccions	Procés pel qual es registren els vots del ciutadans d'un territori
Govern	Persones que decideixen el que es farà en un determinat territori
President	Cap d'un govern
Ministres	Persones encarregades de cada departament d'un govern
Senat	Òrgan que controla l'acció del govern
Democràcia	Sistema polític en què el poble tria el seus governants
Governar	Dirigir un territori
Partits polítics	Grups de persones amb diferents idees sobre com governar un territori
Oposició	Partits que no formen part del govern
Parlament	Òrgan que crea les lleis d'un territori i dona suport al govern

Una carta

RESUM

Llegim una carta en la qual un tutor exposa les seues idees sobre la conveniència de disposar d'ordinadors portàtils en les aules de sisé curs de Primària.

PARAULES DIFÍCILS

Ferramentes educatives, habilitats informàtiques, inversió significativa, disciplina

ESTRATÈGIES

- Parlem sobre les diferències entre la carta i la postal. Com que pertanyen a una era digital, podem preguntar-los quan va ser l'última vegada que van escriure o van rebre una carta o una postal.

Fer transaccions

- Tingues a mà tot el que pugues necessitar (diners, informació, paper, bolígraf, identificació, etc.).
- Escolta atentament les instruccions.
- Pregunta el que no t'haja quedat clar.
- Deixa clar què és el que vols.
- Comprova que t'han entés.
- Recorda ser educat i demanar les coses per favor i donar les gràcies.

El diccionari

El diccionari explica el significat de les paraules d'una llengua

Un diccionari:

- Pot ser en paper o digital.
- Arreplega les paraules en orde alfabètic.
- Els substantius i els adjectius solen aparèixer en masculí singular i els verbs en infinitiu.

Essa sorda i essa sonora

Representem el so de **essa sorda** amb:

- **s**: a principi o final de paraula (sabata, arròs).
- **al** costat de consonant (cansar, astre).
- **ss**: entre vocals (bossa).
- **c**: davant de les vocals *e, i* (ceba, circ).
- **ç**: davant de les vocals *a, o, u* (peça, cançó, vençut).

Representem el so de **essa sonora** amb:

- **s**: entre vocals (casa).
- **z**: en qualsevol posició (zebra, colze, trapeci).

Els verbs defectius i els verbs auxiliars

Els **verbs defectius** són els que tenen la conjugació incompleta, perquè els falta alguna forma personal. A més, no admeten subjecte.

Solen ser:

- Verbs sobre **fenòmens meteorològics**.
- Verbs **d'esdeveniments**.
- Verbs **haver-hi i caldre**.

Els **verbs auxiliars** són **haver** i **estar**. S'uneixen al **participi** d'al tres verbs per a formar els temps compostos (haver + participi) i la veu passiva (ser + participi).

Les característiques de la narrativa

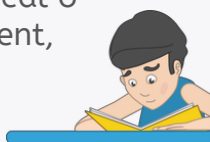
Les **narracions** estan formades per diversos elements:

• El **narrador**, que explica la història. Pot ser en 1a persona o en 3a persona

• Els **personatges**, que intervenen en la història.

Poden ser principals (entre el quals destaca el protagonista) o secundaris

• El **marc**: l'espai (pot ser real o imaginari) i el temps (present, passat o futur).

Escriure missatges de text

Un **missatge de text** és un text breu que serveix per a transmetre informació per escrit de forma immediata.

1. No perdes l'educació: saluda i despedeix-te.
2. Envia el missatge amb la informació més important
3. Expressa't amb claredat per tal d'evitar mal entesos. Recorda que l'altra persona no sap quin és el teu estat d'ànim i pot llegir el missatge amb un altre to.

-utilitza correctament la puntuació. -no ho escrigues tot en majúscules. -usa icones si el missatge no és formal.

Vocabulari. Govern i autoritat

1. Descobreix les paraules ocultes.

1. m i s r e → Persones encarregades dels departaments d'un govern.
2. g e a r → Dirigir un territori.
3. p o c ó → Partits que no formen part del govern.
4. e c c i n → Procés en què es registren els vots.

2. Uneix cada paraula amb la seua definició.

President

Òrgan que crea les lleis d'un territori.

Democràcia

Dirigir un territori.

Parlament

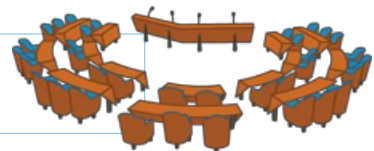
Cap d'un govern.

Governar

Sistema polític en què el poble tria els governants.

3. Escriu un breu text en el qual inclogues les paraules del requadro.

senat –partits polítics

Comprensió lectora. Una carta

Abans de llegir

1. Quan escrivim una carta a una persona important (un director, un ajuntament, una empresa...) per a demanar-li alguna cosa, com creus que ha de ser el llenguatge que usem? Marca amb una X.

- ☐ Informal, com quan parles amb un amic o amiga
- ☐ Formal, respectuós i ben organitzat
- ☐ Amb moltes abreviatures i emoticones

2. Escriu una raó per la qual podries haver d'escriure una carta formal.

Dosrius, 17 de novembre de 2023

Benvolgut director.

Com a tutor de la classe 6A, m'agradaria expressar la meua preocupació per la falta de recursos tecnològics disponibles per als nostres estudiants. He notat que les ferramentes educatives actuals no són suficients per a permetre un aprenentatge efectiu en l'era digital en la qual ens trobem. Per aquesta raó, m'agradaria sol·licitar que considere la possibilitat d'adquirir alguns ordinadors portàtils per al seu ús en classe.

Crec que la incorporació d'ordinadors portàtils a l'aula milloraria significativament la qualitat de l'educació dels nostres alumnes. Els permetria fer consultes més ràpides i completes, i els ajudaria a desenvolupar habilitats informàtiques necessàries per al món modern. A més, l'accés a la tecnologia, al ser un recurs motivador per als nostres estudiants, possibilitaria que es comprometeren més amb el seu treball escolar.

Comprenc que adquirir ordinadors portàtils pot representar una inversió significativa. No obstant això, considere que invertir en l'educació i el futur dels nostres estudiants val la pena. També hem de tindre en compte que aquests recursos es poden utilitzar en diferents assignatures, com matemàtiques, llengua, ciències i tecnologia, de manera que es garanteix una inversió eficaç i útil per a múltiples disciplines.

Li agraïsc el seu temps i atenció. Espere que puga considerar la importància d'aquesta ferramenta tecnològica en l'educació dels nostres estudiants i que ens permeta disposar dels recursos necessaris per a garantir el seu èxit.

Atentament,

El tutor de la classe 6é curs

Vocabulari

ferramentes educatives: programes o recursos que s'utilitzen per a donar suport a la labor dels professors i que faciliten l'aprenentatge dels alumnes.

habilitats informàtiques: coneixement sobre informàtica que té una persona, que pot anar des del coneixement d'ordinadors a l'ús de les xarxes socials.

inversió significativa: expressió que solem usar quan fa falta fer un notable desembossament de diners.

disciplina: art, facultat o ciència. També es pot referir a la instrucció d'una persona.

Després de llegir

1. Respon a partir de les dades que dona el text:

- a) Qui escriu la carta i quin càrrec (o funció) té? _____
- b) A qui va dirigida la carta? _____
- c) Quina classe representa la persona que escriu? _____
- d) Què és, exactament, el que es demana en la carta? _____

2. Escriu si les afirmacions següents són vertaderes (V) o falses (F) segons el text, i subratlla la frase del text que ho demostre:

- ☐ Els ordinadors portàtils només servien per a la classe de tecnologia.
- ☐ El tutor reconeix que comprar ordinadors suposa una despesa important.
- ☐ Segons la carta, la tecnologia pot motivar més als estudiants.

Reflexiona

1. El tercer paràgraf comença dient que «comprar ordinadors pot representar una inversió significativa». Per què creus que el tutor decideix mencionar això ell mateix, en lloc d'esperar que ho diga el director?

Vocabulari semàntic. El diccionari

1. Uneix les paraules amb el seu significat.

Entrada

Cada un dels significats d'una entrada.

Accepció

Aporta informació sobre la paraula.

Abreviatura

Cada una de les paraules que arreplega el diccionari.

2. Marca amb una creu les paraules o frases fetes que pots trobar en un diccionari.

☐

canviant

☐

jaqueta

☐

preciós

☐

córrer

☐

ficar la pota

☐

de cap a cap

☐

xicoteta

☐

salmó

3. Busca en el diccionari aquestes paraules o frases fetes i escriu el seu significat.

pinjata

gos malfaener

fagot

Ortografia. essa sorda i essa sonora

1. Completa les paraules amb s, ss, c, ç o z

dan____a

dol____

hortali____a

de__embre

__irera

pin__ell

__ebra

on__e

caraba____a

2. Encercla les paraules de l'activitat anterior que tinguen el so de la essa sonora.

3. Escriu tres paraules de cada tipus. No val repetir les de l'activitat.

amb essa sorda

amb essasonora

4. Passa a plural la frase següent.

L'àrbitre no pot estar confós; és molt professional.

Producció escrita. Escriure missatges de text

Pas a pas.

1. Escriu una salutació.
2. Redacta el missatge amb la informació més important.
3. Escriu una despedida.
4. Recorda escriure amb claredat.

Verifica.

1. Has escrit una salutació?

2. Has redactat el missatge amb la informació important?

3. T'has despedit?

4. Has escrit de manera clara?

5. Has comés faltes d'ortografia?

Comentaris.

Què és el més difícil d'escriure un missatge?

Has parlat alguna vegada a través de missatges de text? Amb qui? Per a què?

Unitat 2. Resum

Emocions i sentiments

Arrogant Orgullós en excés, altiu i amb un cert menyspreu cap a la resta

Reflexiu Que actua de forma tranquil·la, reposada i meditada

Frustració Insatisfacció o sensació de fracàs

Ficar la pota Fer o dir alguna cosa errònia o inoportuna

Orgull Satisfacció per les capacitats o mèrits propis, d'algú o alguna cosa

Inquietant Que pertorba la calma, que fa una miqueta de por o posa nerviós

Desafiador Que suposa un repte, que resulta difícil

Punt de vista Cada manera de considerar alguna cosa, cada perspectiva

Intenció Motivació per a fer o dir alguna cosa

Pessimista Que veu les coses pel costat més desfavorable i creu que eixiran malament

Un fragment d'una novel·la

RESUM

Els pares d'Ashley van descobrir que era sorda de ben menuda. I també van descobrir que li agradaven molt les motos. El fet de no sentir no ha sigut cap obstacle perquè acabeconvertint-se en una campiona de motocròs.

PARAULES DIFÍCILS

Estrèpit, otorrino, motocròs, monyica

ESTRATÈGIES

En aquest curs ja podem treballar el conte d'una manera més profunda. El principal objectiu del conte és provocar emocions a través tant del contingut com del context, és a dir, del que s'explica i com s'explica.

Descriure imatges

1. Digues quin és el **tema** de la imatge.
2. Descriu en orde els **elements** que apareixen. Pots indicar en quin **lloc** es troben: en el fons, a la dreta...
3. Descriu-los amb **adjectius**.
4. Utilitza verbs en **present** o **gerund** pera indicar què s'està fent
5. Afigtota la **informació útil**: el moment del dia o de l'any que es veu en la imatge imatge, si transmet alguna emoció

Paraules homònimes

Les **paraules homònimes** són paraules que no tenen cap relació de significat, però s'escriuen o es pronuncien igual o de manera semblant.

cap: part del cos / **cap**: preposició

bola: pilota / **vola**: del verb volar

Les **paraules homònimes** tenen diferents entrades en el diccionari i poden tindre una categoria gramatical diferent.

Oclusives a final de paraula

- Després de vocal tònica escrivim **p/t/c** a final de síl·laba, encara que tinguem **b/d/g** en els derivats.
rep, salut, amic → rebre, saludable, amiga

- Alguns noms acabats en **b/d/g** després de vocal tònica són **excepcions**.

b: *adob, tub...*

d: *fred, fluid, sud...* **g**: *zig-zag, bulldog, pedagog...*

- Després de vocal àtona o consonant, escrivim la mateixa lletra que en els derivats. **camp, camperol / sort, sortejar / banc, banca corb, corba / profund, profunda / naufrag, naufragar**

- Hi ha excepcions en què després de vocal àtona escrivim **-c** encara que el derivat s'escriga amb **-g**: *ànec, aneguet fàstic, fastigós, càrrec, carrega*

Les llegendes

l'aparença de ser **relats històrics** però que en realitat són fruit de la **fantasia** d'autors normalment anònims.

Les **llegendes** són relats que tenen

Les llegendes solen tindre l'**estructura** següent:

- **Plantejament**: presentació dels personatges, l'espai i el tema
- **Nuc**: desenvolupament de la història
- **Desenllaç**: resolució de la història.

Les parts del verb

Les formes verbals estan formades per dos parts: l'arrel i les desinències.

arrel bot - aven **desnència**

Arrel: aporta el significat al verb.

L'arrel és l'infinitiu sense -ar, -er/-re o -ir.

bot-ar **créix** -er **dorm**-ir

Desinència: és la part que va darrere de l'arrel. Informa sobre persona, nombre, temps i manera.

bot-**taven** bot-**arás** bot-**e**

Escriure contes

1. Pensa en la història que vols explicar.
2. Inventa quins personatges seran els protagonistes i què li passarà a cada un
3. Decideix el lloc a on ocorrerà la història
4. Has de pensar molt bé l'orde en què paseen les coses. Recorda la seqüència:

Introducció -Nuc-Desenllaç

5. Escriu la història utilitzant les expressions típiques d'inici i final, i repassa l'ortografia.
6. Torna a llegir la història comprovant que té sentit i no has oblidat res

Vocabulari. Emocions i sentiments

1. Forma les paraules en el seu lloc corresponent.

frustració –arrogant –orgull –intenció –desafiador –pessimista

Orgullós en excés, altiu.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Insatisfacció o sensació de fracàs.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Que veu las coses desfavorablement.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Motivació per a fer o dir alguna cosa.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Satisfacció per les capacitats.

--	--	--	--	--	--	--

Que suposa un repte o resulta difícil.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Escriu una oració amb cada una d'aquestes paraules: **punt de vista**, **reflexiu**, **inquietant** i **ficar la pota**.

Comprensió lectora. Un conte

Abans de llegir

1. Què creus que «contes per a xiquetes rebels»?

2. Escriu tres coses que penses que són difícils de fer per a una persona sorda.

ASHLEY FIOLEK

Hi havia una vegada, una xiqueta que es deia Ashley. Un dia jugava en la cuina quan van caure unes paelles de la taula amb un gran estrèpit. Ashley ni es va girar. Els seus pares van decidir portar-la a l'otorrino. Quan els van donar els resultats, aquests van confirmar que la seua filla era sorda.

Van aprendre la llengua de signes, i van enviar Ashley de campament amb altres xiquets sords perquè aprenguera d'ells i adquirira seguretat en si mateixa.

Al pare i al iaio d'Ashley els fascinaven les motos, i per això li'n van regalar una de xicoteta quan tenia tres anys. Els tres anaven al bosc, cada un amb la seua moto. A Ashley li agradaven molt aquestes eixides i va començar a somiar que un dia seria pilot de motocròs. La majoria de la gent li deia que era impossible.

—Sentir és molt important en el motocròs—
—deien—. El so del motor et diu quan has de canviar de marxa. I has de poder sentir a on estan els altres pilots.

Però Ashley sabia per la vibració del motor quan havia de canviar de marxa. Buscava ombres de cua d'ull, i sabia quan se li acostava algú. En cinc anys va guanyar quatre títols nacionals. Va caure moltes vegades! Ashley es va trencar el braç esquerre, la manica dreta, el turmell dret, la clavícula (tres vegades) i dos dents de davant, però sempre es recuperava i tornava a pujar a la moto.

Hui en dia Ashley té una camioneta aparcada a l'entrada de sa casa. Darrere, en el parafang, té un adhesiu que diu: «Ja pots tocar la botzina tant com vullgues, soc sorda!».

F. Cavallo i E. Favilli:, *Contes de bona nit per a xiquetes rebels*. Estrella Polar (adaptació)

Vocabulari

Estrèpit: soroll fort.

Otorrino: metge que tracta les malalties de l'orella.

Llengua de signes: sistema de comunicació amb les mans.

Pilots: persones que competeixen amb vehicles.

Perseverança: continuar encara que siga difícil

Lesions: ferides o danys al cos.

Després de llegir

1. Quina discapacitat té Ashley i com se'n van adonar els seus pares?

2. Subratlla en el text les dues frases on s'explica què fa Ashley en lloc de sentir el motor i els altres pilots per a saber quan canviar de marxa o quan se li acosta algú.

3. Numera del 1 al 5 estos fets segons l'ordre en que apareixen al text:

- ☐ Ashley guanya quatre títols nacionals en cinc anys.
- ☐ Els pares descobreixen que Ashley és sorda.
- ☐ El pare i el iaio li regalen una moto xicoteta.
- ☐ Ashley va de campament amb altres xiquets sords.
- ☐ Ashley es trenca diverses vegades braços, turmells i dents.

Reflexiona

1. Al final del conte, Ashley té un adhesiu a la camioneta que diu: «Ja pots tocar la botzina tant com vullgues, soc sorda!». Per què creus que Ashley ha decidit posar este missatge, precisament, en un lloc on tothom el pot veure?

Vocabulari semàntic. Paraules homònimes

1. Completa amb els homònims següents: **massa**, **maça**, **sol**, **sòl**.

-El _____ crema perquè pega el _____ tot el dia.

-Fa _____ temps que vull tombar aquesta paret. Agarra la _____ i ajuda'm.

2. Encerclales paraules homònimes i escriu una oració amb cada una.

falç

quatre

signe

fals

vent

cigne

3. Escriu verdader (**V**) o fals (**F**) al costat de cada oració.

☐

Les paraules homònimes s'escriuen sempre igual.

☐

Les paraules homònimes tenen més d'un significat.

☐

Les paraules homònimes sonen igual.

Ortografia. Oclusives a final de paraula

1. Completa les paraules a partir de les seues definicions.

Element buit, generalment cilíndric i allargat.

T

Qualitat de quiet

Q

Peça de suro per a tapar una botella.

T

2. Escriu, almenys, dues paraules amb les terminacions següents.

M

P

T

D

B

C

G

3. Completa les oracions amb la consonant adequada.

No et fa fàstic___ arreplegar les caques del gos?

No tens fre___ sense abri___?

La música del clu___ semblava més prompte un casti___per a les orelles!

Producció escrita. Escriure contes

Pas a pas.

1. Pensa la història que vols contar.
2. Inventa quins personatges seran els protagonistes i què els passarà.
3. Decideix el lloc a on ocorrerà la història.
4. Recorda seguir aquesta seqüència: introducció, nuc i desenllaç.
5. Utilitza les expressions típiques d'inici i final.

Continua en la pàgina següent

Verifica.

1. Has triat els protagonistes i què els passarà?
2. Has decidit el lloc a on passarà?
3. Has inclòs introducció, nuci desenllaç?
4. Has utilitzat les expressions típiques d'inici i final?
5. Has comprovat que la teua història té sentit?

Comentaris.

Quin és el teu conte favorit i per què?

Unitat 3. Resum

Art i cultura

Compondre	Escriure peces musicals
Compositor	Algú que escriu música
Director	Qui dirigeix una orquestra o cor
Conjunt	Grup de músics
Interpretar	Tocar o cantar una peça musical
Violoncel	Espècie de violí gran que es toca assentat i recolzant-lo en terra
Solista	Músic o cantant que toca o canta en solitari en algun moment
Orquestra simfònica	Gran orquestra amb molts instruments diferents
Trombó	Espècie de trompeta gran
Tuba	Instrument metàl·lic de vent més gran i de so més greu

Una poesia

RESUM

Llegim una poesia sobre un rei que se sent trist perquè ha perdut els colors.

PARAULES DIFÍCILS

bruguera, esfumar-se, aranya, defallir

ESTRATÈGIES

Recordarem a l'alumnat que la poesia és un gènere literari considerat com la més alta manifestació de la bellesa, de les emocions o dels sentiments per mitjà de la paraula.

Presentar-nos com a candidats

1. Donem informació personal breument i per què volem ser part del projecte.
2. Donem informació sobre les qualitats que fan que siguem bons candidats
3. Responem a les preguntes sobre els nostres punts dèbils si ens pregunten. Responem sempre amb educació
4. Si ens quedem sense resposta, podem utilitzar frases com: *És una bona pregunta, però he de pensar-ho un poc més.*

Paraules amb **mi n**

- S'escriu **m**:
 - Davant de **b, p i m**: *combinar, temps, gemma.*
 - Davant de **f**: *nimfa, triomfar...*
- S'escriu **n**:
 - Quan la paraula comença pels prefixos **con-, en-iin-**: *confondre, enfilar, informar*
 - Davant de **v**: *canviar, envàs, convèncer*
- Les **paraules compostes** mantenen la consonant de la primera paraula: *granment, tanmateix.*

Les característiques de la poesia

Les **poesies** estan escrites en vers, expressen les emocions i sentiments de l'autor i solen rimar. Les seues característiques són les següents:

- Estan escrites en vers.
- Es divideixen en estrofes
- Expressen sentiments i emocions.
- Solen utilitzar la rima assonant o consonant
- Utilitzen el llenguatge figuratiu
- Tracten temes com l'amor, la tristesa, la mort, la naturalesa, l'amistat

Paraules polisèmiques

Les **paraules polisèmiques** s'escriuen igual però tenen significats diferents.

1. Identifiquem la paraula que pot tindre diversos significats diferents

aranya → **llum** / **animal**

2. Reflexionem sobre el context en què s'anomena la paraula en qüestió i apliquem el significat que s'ajusta a la situació

L'aranya està plena de pols → **llum**

Conjugar verbs

Les formes d'**indicatiu** s'utilitzen per a transmetre fets reals que han passat o poden passar. Hi ha formes verbals d'indicatiu simples i compostes.

Òbric la porta **He obert** la porta

- Les formes de **subjuntiu** s'utilitzen per a parlar d'idees, coses incertes o dubtoses i de desitjos. Hi ha formes verbals de subjuntiu simples i compostes.

Tant de bo **òbriguem** la porta

- L'**imperatiu** indica una orde o petició
Obriu la porta, per favor.

Escriure un poema

1. Pensa el tema del poema.
2. Decideix:
 - el nombre d'estrofes,
 - el nombre de versos per estrofa,
 - quins versos rimaran entre si
3. Comença a escriure les paraules alhora que vas comptant les seues síl·labes
4. Crea rima entre els versos
5. Inclou alguna figura literària: personificació, comparació, hipèrbole.

Vocabulari. Art i cultura

1. Descobreix les paraules ocultes.

c o m p i t → Algú que escriu música.

o l t → Músic o cantant que toca o canta sol.

n t p r e a → Tocar o cantar una peça musical.

d e c r → Qui dirigeix una orquestra o cor.

2. Uneix amb fletxes imatges, paraules i definicions.

	Violoncel	Escriure peces musicals
	Orquestra simfònica	Espècie de violí gran que es toca assegut.
	Trombó	Espècie de trompeta gran.
	Compondre	Gran orquestra amb molts instruments diferents.

3. Completa el text amb les paraules del requadre.

compondre –tuba –orquestra simfònica –director

- Sempre he volgut ser músic i _____ la meua pròpia música
- Quan era xicotet els meus pares em van regalar una _____.
- L'any passat em nomenaren _____ de la _____
_____ de la meua ciutat.

Comprensió lectora. Un poema

Abans de llegir

1. Fixa't en el títol, «Primavera». Quan arriba la primavera, quins senyals de la natura ens indiquen que ha començat? Anomena'n dos.

PRIMAVERA

Heus ací:
una oreneta,
la primera,
ha arribat al poble.

I l'home que treballa al camp,
i la noia que passa pel pont,
i el vell que seu en un marge, fora vila,
i fins aquells que en l'estretor de les fàbriques
tenen la sort de veure una mica de cel
han sabut la notícia.

L'oreneta ha volat,
una mica indecisa,
ran mateix de l'aigua del riu,
s'ha enfilat pont amunt,
ha travessat, xisclant, la plaça
i s'ha perdut pels carrers en silenci.

I la mestressa que torna de comprar
ho ha dit als vaillets que van a l'escola,
i aquests, a les dones que renten al safareig públic,
i elles ho han cridat
a l'home que empeny un carretó pel carrer,
i l'home ho ha repetit qui sap les vegades
i n'ha fet una cançó
al ritme feixuc de la roda.

Heus ací el que diu:
La primavera ha arribat al poble.

Miquel Martí i Pol

Vocabulari

estreitor. Qualitat d'estret.

indecisa. Que té dificultats per a decidir-se.

xisclar. Fer crits aguts, breus i penetrants.

vailet. Xic, especialment el que ajuda en la faena d'un menestral, d'un llaurador o d'un pastor.

safareig. Receptacle rectangular, d'obra, marbre o pedra artificial, que s'ompli d'aigua serveix per a llavar la roba.

Després de llegir

1. Localitza en el poema tots els oficis o persones del poble que van veient o rebent la notícia de l'arribada de l'oreneta. Fes una llista, per orde d'aparició:

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2. El poema diu que hi ha gent que treballa «en l'estreitor de les fàbriques» i que només «tenen la sort de veure una mica de cel». Per què creus que el poeta remarca este detall? Què vol donar a entendre sobre la vida d'estes persones?

3. Subratlla en el poema les paraules que indiquen com passa la notícia d'una persona a l'altra (per exemple: «ho ha dit», «ho han cridat»...).

Reflexiona

1. Imagina que tu ets el primer o la primera en veure l'oreneta al teu poble o ciutat. A qui li ho diries primer? Per què creus que a tots li agrada tant saber que ha arribat la primavera?

Vocabulari semàntic. Paraules polisèmiques

1. Encercla la paraula polisèmica de cada oració.

- a. Agarra la gorra, que fa molt de sol.
- b. Sou germanes de Maria? Vos sembleu molt.
- c. Ha anat sol al cine per primera vegada.
- d. M'han pagat el meu primer sou; estic molt content.

2. Explica, amb les teues paraules, el significat que tenen en cada cas les paraules polisèmiques de l'activitat anterior.

a. La paraula és: _____
i significa _____.

b. La paraula és: _____
il significa _____.

c. La paraula és: _____
i significa _____.

d. La paraula és: _____
i significa _____.

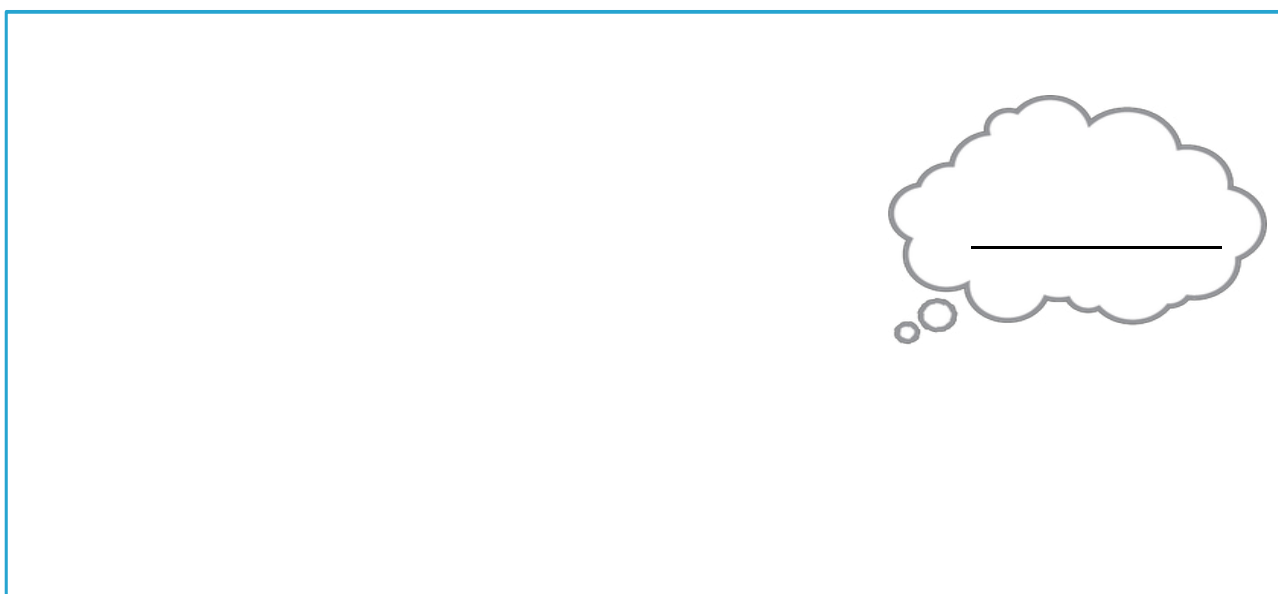

3. Escriu una oració amb, almenys, dos significats de cada paraula.

clau

cua

4. Pensa en una paraula polisèmica i dibuixa els significats que conegues.

Ortografia. Paraules amb m i n

1. Ompli els buits amb m o n.

co__nexió

be__vingut

e__veja

i__novar

assu__pte

i__nocent

co__vent

i__mens

2. Encercla la lletra que va davant de p i davant de b.

Amb temps arribarà a ser campió del món de natació. Té una gran ambició.

M'agraden els xampinyons; encara que preferiscels bombons.

Has de fer una circumferència amb el compàs.

Compra les entrades i compartim el gasto.

Quines lletres t'has trobat?: _____

3. Escriu les paraules on corresponga.

combinació

ampliar

innocència

canvi

amfibi

circumferència

amfiteatre

inventari

camp

Paraules amb *mb*, *mp*:

Paraules amb *nv* i *nn*:

Paraules amb *mf*:

Producció escrita. Escriure poemes

Pas a pas.

1. Pensa un tema i decideix el nombre d'estrofes, versos, rimes...
2. Escriu les paraules i compta les síl·labes.
3. Crea rimes entre els versos.
4. Inclou alguna figura literària: personificació, comparació, hipèrbole...

Verifica.

1. Has posat títol al poema?
2. Has decidit el nombre d'estrofes i versos?
3. Has comptat les síl·labes?
4. Has inclòs alguna figura literària?
5. Has comès alguna falta d'ortografia?

Comentaris.

Què és el més difícil d'escriure un poema?

T'agrada llegir poemes? Per què?

Unitat 4. Resum

Com ens relacionem

Argument	Raó per a convèncer a algú d'alguna cosa
Argumentar	Exposar arguments
Acord	Solució en la qual les dos parts cedeixen una miqueta
Discussió	Conversació en què s'exposa el que es pensa d'alguna cosa
Discutir	Dur a terme una discussió
Concedir	Donar la raó
Estar d'acord	Fórmula per a expressar acord o desacord
Desacord	Disconformitat d'opinió
Negociar	Tractar de posar-se d'acord tots junts
Assentir	Admetre les raons de l'altre

Un text científic

RESUM

Llegim un text que exposa el procés pel qual es produeixen els esternuts. També explica que a vegades són un mecanisme per a mantindre netes les vies respiratòries i altres vegades són una resposta reflexa. A més, són una via de difusió d'agents infecciosos.

PARAULES DIFÍCILS

Irritació, mucositat, reflexos, agents infecciosos.

ESTRATÈGIES

Remarcarem a l'alumnat la importància de mantindre alguns hàbits d'higiene personal per a evitar la difusió de malalties: llavar-nos bé les mans, canviar els mocadors sovint, no esternudar sense tapar-nos la boca...

Els missatges de veu

Enviamo deixem missatges de veu quan la informació és complexa de transmetre per escrit i no podem parlar per telèfon.

1. Planifiquem: pensem bé el que direm i la duració del missatge.
2. Som educats. Saludem, ens despedim...
3. Exposem les idees de manera clara i concisa.
4. Pronunciem bé i evitem sons i falques que no afigen informació al missatge

L'accent diacrític

Les paraules monosíl·labes no solen portar accent.

Hi ha algunes excepcions.

En alguns casos, es posa un **accent diacrític** per a diferenciar paraules que s'escriuen igual però tenen diferents significats.

En valencià hi ha 15 accents diacrítics.
Ma mare té la **mà** molt gran.

La mètrica dels poemes

1. Comptem fins a l'última síl·laba tònica.
Tinc u-na bar-ca molt **ve**-lla 7 síl·labes
2. Mirem si hi ha sinalefes, és a ir, dos vocals juntes de dos paraules diferents.
to-ta blan-**ca** amb u-na **es**-tre-lla 7 síl·labes
3. Escrivim la mateixa lletra per als versos que rimen i un guió si no rimen. La lletra serà **minúscula** si són d'art menor i **majúscula** si són d'art major

Tinc una barca molt vella	7 a
Tota blanca amb una estrella	7 b
L'avi m'hi deixa pujar,	7 b
Com m'agrada navegar!	7 b

Camps semàntics

Un **camp semàntic** és un grup de paraules que tenen un significat semblant o que es refereixen a un mateix tema.
Ganivet, casset i davantal pertanyen al camp semàntic dels **utensilis de cuina**

Verbs regulars i irregulars

Els verbs regulars caracteritzen per:

- Mantindre l'**arrel** en totes les formes.
- Utilitzar les mateixes **desinències** que el verb model de cada conjugació (*parlar, témer, batre, sentir, patir*).

Són verbs regulars també els verbs amb arrel acabada en *c, g, x* que presenten variacions ortogràfiques: **jug**ar - **jug**uen

Hi ha tres tipus d'irregularitats:

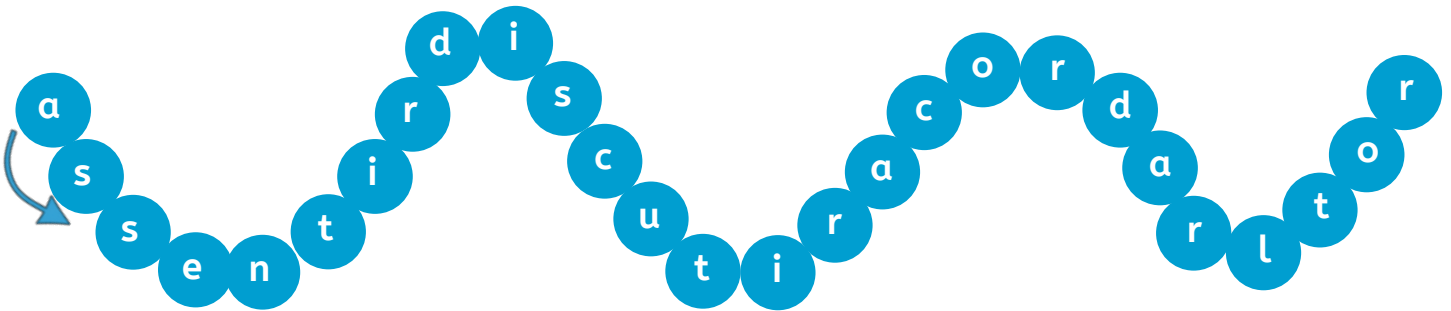
- Presenten **canvis en l'arrel**. *vaig, anem...*
- Utilitzen **desinències diferents** de les del verb model. *estic (i no este)*
- Utilitzen **distintes arrels i desinències** alhora. *sàpia (i no saba)*

Descriure causes i efectes

1. Pensa en un fenomen o una situació
2. Planteja la pregunta: Què ha passat? Aquest seria l'efecte
3. Planteja la pregunta: Per què ha passat?
Aquesta serà la causa
4. Descriu la causa i l'efecte usant:
 - Com que...
 - Perquè...
 - Atés que...
 - Degut al fet que...

Vocabulari. Com ens relacionem

1. Sigueix la fletxa i encercla les paraules amagades en el cuc.

2. Escriu les paraules que has trobat en l'exercici anterior.

Dur a terme una discussió.

Admetre les raons d'un altre.

Solució en la qual les dos parts
cedeixen un poc.

3. Completa les oracions amb les paraules del requadre.

arguments –discussió –argumentar –estar d'acord –concedir –desacord –negociar

- Hem d' _____ tots per a prendre la decisió.
- Aquesta _____ no té trellat, has d' _____
les teues raons.
- He sentit els teus _____ i per a decidir què fer hem de
_____.
- Al principi estava en _____ amb tu, però finalment he de
_____ -te la raó.

Comprensió lectora. Un text científic

Abans de llegir

1. Per què creus tu que esternudem? Escriu la teua hipòtesi.

2. Discuteix amb els vostres Companys. Quan tens un constipat, esternudes més? Per què creus que passa açò?

Per què esternudem?

L'esternut és una reacció natural del cos per a protegir-se contra la **irritació** en el nas i la gola. Quan alguna cosa irrita les cèl·lules sensibles en el nas, envien un senyal al cervell perquè es produïsca un esternut.

Durant l'esternut, el nostre cos expulsa aire a través del nas i la boca per a eliminar qualsevol substància irritant, com ara pols, pol·len o virus, que hi puga estar present. Això ajuda a protegir el nostre cos d'infeccions i malalties.

A més, l'esternut és un mecanisme important per a mantindre les vies respiratòries netes. Quan tenim una infecció en el sistema respiratori, com un constipat, els esternuts ens ajuden a eliminar la **mucositat** i altres brutícies per a evitar que s'acumulen en els pulmons.

A vegades, l'esternut pot ser un senyal que alguna cosa més està succeint en el nostre cos. Per exemple, algunes persones poden esternudar quan s'exposen a la llum brillant o quan experimenten una sensació sobtada de fred. Aquests esternuts són coneguts com a esternuts **reflexos**, i poden ser causats per una varietat de factors.

Els esternuts també tenen la seua part negativa, ja que són uns dels principals vehicles de transmissió d'**agents infecciosos** aeris. Es recomana tapar-se el nas i la boca quan esternudem perquè, en cas contrari, podem transmetre agents infecciosos a una distància de fins a huit metres.

Vocabulari

irritació: és el procés que causa una reacció fora del que és normal en un òrgan del cos. Per exemple, el fred pot irritar la gola.

mucositat: Substància espessa i apegalosa secretada per les glàndules mucoses.

reflexos: dit d'un moviment corporal o una secreció, alguna cosa que es produeix de manera involuntària com a resposta a un estímul.

agents infecciosos: totes aquelles entitats biològiques capaces de produir una malaltia infecciosa.

Després de llegir

1. Què fa exactament el nostre cos durant un esternut, i per quina via ho fa?

2. El text parla de dos tipus d'esternuts diferents. Localitza'ls i explica quina diferència hi ha entre ells:

Eternut per irritació: _____

Eternut reflex: _____

3. Numera del 1 al 4 estos passos, segons l'orde en què el text explica què passa quan esternudem:

- ☐ El cervell rep el senyal i produeix l'esternut.
- ☐ El cos expulsa l'aire a través del nas i la boca.
- ☐ Alguna cosa irrita les cèl·lules sensibles del nas.
- ☐ Les cèl·lules del nas envien un senyal al cervell.

Reflexiona

1. El text diu que l'esternut té «la seua part negativa». Per què creus que l'autor ho considera negatiu, si abans ha explicat que és un mecanisme de protecció?

Vocabulari semàntic. Camps semàntics

1. Escribe tres paraules per a cada un d'aquests camps semàntics.

Vehicles:

Fruites:

Escola:

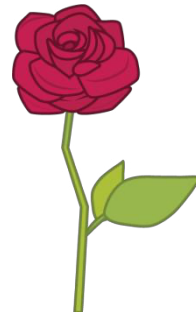
Menjars:

2. Ratlla la paraula intrusa en cada cas.

maduixa, tomata, plàtan, rosa

dofí, balena, tauró, pingüí

arbre, amor, home, aigua

3. Escribe un camp semàntic para cada grup de paraules.

cuina
dormitori
bany

àguila
oroneta
cigne

forner
ballarí
infermera

Ortografia. L'accent diacrític

1. Encercla l'opció correcta en cada cas.

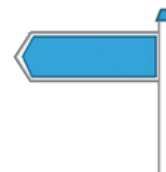
Carme **és/es** cantant i ho fa molt **bé/be**. Ara **és/es** troba als Estats Units de gira.

No **sé/se** si **té/te** companys de pis. Jo crec que viu **sol/sol**.

2. Escriu correctament aquestes oracions posant o llevant els accents que convinga.

El té de gíngebre és el que mes li agrada a ma mare.

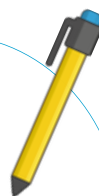
Son tio sempre va pel camí mes llarg. Mai te pressa!

3. Inventa un text breu amb les paraules següents: **són, son, sòl, sol, sí, si**.

Producció escrita. Causes i efectes

Pas a pas.

1. Pensa en un fenomen o situació.
2. Planteja la pregunta: què ha passat? (efecte).
3. Planteja la pregunta: per què ha passat? (causa).
4. Descriu la causa i l'efecte utilitzant: com, perquè, ja que, a causa de.

Verifica.

1. Has triat un fenomen o situació?
2. Has plantejat què ha passat?
3. Has plantejat per què ha passat?
4. Has descrit la causa i l'efecte?
5. Has comés alguna falta d'ortografia?

Comentaris.

Què és el més difícil de descriure causes i efectes?

Creus que és útil saber descriure causes i efectes? Per què?

Unitat 5. Resum

Expressions amb el menjar

fer la boca aigua

tindre moltes ganes de menjar alguna cosa

com botifarres

que es fa molta quantitat ràpidament i fàcilment

bufar i fer ampolles

fàcil d'aconseguir

pensar en la mona
de Pasqua

estar distret

capgirar la truita

provocar un gir total dels esdeveniments

vermell com un tomàquet

molt avergonyit, molt ruboritzat

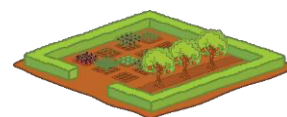
donar gat per llebre

enganyar

tallar el bacallà

estar al càrrec

Un relat curt

RESUM

Aquest relat curt tracta sobre una família que troba un extraterrestre entre les síndries del seu hort. El marcià els dona consells per fer créixer més les verdures de l'hort i tots conviuen feliçment fins que se'n torna al seu planeta.

PARAULES DIFÍCILS

Esglai esgarriós, espant, entusiasta, aprensió, exuberant, paradís

ESTRATÈGIES

Parlarem amb l'alumnat sobre les verdures i les hortalisses: saben en quina temporada es troben, quins beneficis tenen per a la seva salut...

Explicar una recepta

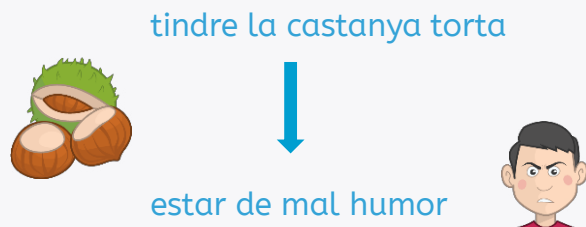
1. Digues tots els ingredients que l'altra persona necessitarà.
2. Una de les coses més difícils és encertar les quantitats. Explica-les bé.
3. Explica els passos de manera clara, amb els temps concrets i utilitzant: posar, coure, escalfar, tallar a rodanxes, a trossets...
4. Assegura't de tant en tant que l'altra persona t'entén i no necessita més explicacions.

Les frases fetes

Una **frase feta** és una expressió fixa que s'utilitza en sentit figurat.

No sempre es pot inferir el seu significat a partir dels elements que la formen.

Diftongs, triftongs i hiats

- Un **diftong** és la unió de dues vocals en una síl·laba; és a dir, que es pronuncien juntes. Segons la posició de la /o/ de la **u**, és a dir, de la vocal feble, els diftongs poden ser **decreixents** o **creixents**.
- Les paraules amb un diftong segueixen les regles generals d'accentuació.
- Quan hi ha dues vocals juntes que no es pronuncien en la mateixa síl·laba, diem que formen un **hiat**.
- Un **triftong** és la unió de tres vocals en una síl·laba; és a dir, que es pronuncien juntes. En un triftong es combinen: diftong creixent + diftong decreixent

Les estrofes d'un poema

Els versos d'un poema poden estar agrupats en **estrofes**.

Segons el nombre de versos i la rima, hi ha diferents **tipus d'estrofa**:

- **tercet** (estrofa de tres versos, rima consonant)
- **quartet, quarteta** (estrofa de quatre versos, rima consonant)
- **sonet** (14 versos d'art major, formats per dos quartets i dos tercets)

Les veus activa i passiva del verb

1. Veu passiva: **verb ser + el participi** del verb (concorden en temps i persona).

Ell abraça.
veu activa

Ell és abraçat.
veu passiva

2. El subjecte del verb en la veu activa passa a ser el **subjecte passiu** en la veu passiva.

Ell abraça.
subjecte actiu
rep l'acció

Ell és abraçat.
subjecte passiu
fa l'acció

3. El **complement agent** (en passiva): fa l'acció. Porta la preposició **per**.

Ell és abraçat per l'Andreu.
complement agent

Escriure una recepta

Una **recepta** és un text que explica els ingredients i instruccions necessaris per elaborar un menjar.

Les receptes de cuina tenen **dues parts**:

- La **llista d'ingredients** on es diu quins aliments necessitem i les quantitats.
- Les **instruccions** per a cuinar escrites en ordre. Explica què hem de fer i el temps i la temperatura.

Vocabulari. Expressions amb el menjar

1. Uneix l'expressió amb la seua oració.

Ahir agarràrem Joan llegint el diari de la seua germana.

Tindre la paella pel mànec

Vaig suspendre l'examen, per tant per en la recuperació em vaig esforçar al màxim.

Amb les mans en la pasta

Els xics estaven comportant-se malament, per tant em vaig posar molt seriosa i els vaig manar més deures.

Posar tota la carn en la graella

2. Explica amb les teues paraules aquestes expressions.

Tindre la paella pel mànec

Agafar algú amb les mans en la pasta

Posar tota la carn en la graella

3. Escriu una oració amb cada una d'aquestes expressions.

Quita allà l'abadejo

Fregir-se

Com llonganisses

Pensar en la mona de Pasqua

Pa i mel

Comprensió lectora. Un relat breu

Abans de llegir

1. Fixa't en el títol: «Encisam, el meu marcià». Per què creus que un extraterrestre podria tindre com a nom «Encisam» (una verdura)?

Encisam, el meu marcià

Havia sentit dir que els extraterrestres eren de color verd. Però no sabia per què. Ho vaig descobrir al conèixer-ne un: els encanten els encisams.

Tot va ocórrer fa cosa d'un any, en el nostre poble. Mon pare havia començat a collir els melons d'alger de l'horta, quan es va trobar amb un al qual semblava haver-li exit cames i peus. Quan el meló d'alger es va moure, mon pare es va emportar un esglai esgarrafós. Així es va adonar que, en realitat, no era un meló d'alger, sinó un ser d'un altre món, en concret, de Mart. No sabem com va aterrar en la nostra horta. El cas és que mon pare el va convidar a casa. Al principi, la ma mare i la meua germana Mariona el van mirar amb espant. A mi no em va fer por, perquè semblava bona gent. Això sí, feia uns sons molt rars que ningú aconseguia entendre. Però vam acabar per comprendre'ns utilitzant gestos.

Una cosa que ens va sorprendre molt a tots va ser que era un entusiasta de les verdures. Li encantaven els encisams, les carlotes, els raves, les cols i els cogombres. Es menjava tot el verd que queia en el plat, al contrari que Mariona i jo, que sempre miràvem amb aprensió les ensalades i a les bajoquetes. Per la seua passió per les verdures, el vam batejar com el marcià Encisam.

A més de menjar verdures, Encisam, «Enci» per als íntims, va demostrar tindre un coneixement molt avançat de com cultivar la terra. Va ensenyar als meus pares una sèrie de trucs increïbles, gràcies als quals la nostra horta es va vore més exuberant que mai. Allò es va convertir en un paradís de verdures grans, sanes i saboroses. Al final, tant Mariona com jo mateix vam acabar per agarrar-li també afició a les verdures.

Quan, al cap d'un temps, Encisam ens va indicar que havia arribat el moment de tornar a Mart, a tots ens va fer molta pena. Ja era com de la família. Ma mare li va preparar una cistella amb verdures. Era tan gran que vaig dubtar que poguera volar amb ella per l'espai. Però degué aconseguir-ho perquè, igual com va vindre, va desaparèixer. No sabem si va utilitzar un coet o un platet volant d'aquests que ixen en les pel·lícules. Nosaltres no vam vore res, però la veritat és que no vam tornar a saber més d'Encisam ni de la cistella de ma mare.

Des d'aleshores, mon pare ha duplicat la producció de verdures en l'horta gràcies als consells que li va donar l'extraterrestre. Ma mare també ha après a cuinar noves receptes amb verdures. I Mariona i jo les devorem tan contents perquè sempre que veiem una cosa verda en el plat ens recordem d'ell: el meu marcià Encisam.

Vocabulari

un esglai esgarrifós: un esglai extraordinari, fora del que és normal.

espant: sentir terror, sorpresa o consternació.

entusiasta: es diu d'aquella persona que sent entusiasme per algú o alguna cosa.

aprensió: prevenció o escrúpol infundat que es té contra allò que es considera perillós o susceptible de causar algun dany.

exuberant: molt abundant i copiós.

paradís: lloc bellíssim, molt agradable.

Després de llegir

1. Subratlla en el text on i com va trobar el pare al marcià per primera vegada?
2. Explica la raó per la qual li van posar el nom d' «Encisam».

3. Indica si esta afirmació és verdadera o falsa i escriu per què: El marcià i la família es van comunicar des del principi parlant amb normalitat.

Reflexiona

1. Discuteix amb el teu company: Per què creus que la mare i Mariona van mirar el marcià «amb espant», però el narrador no va tindre por?
2. Per què creus que Mariona i el narrador canvien d'actitud cap a les verdures al llarg de la història?

Vocabulari semàntic. Frases fetes

1. Relaciona cada frase feta amb el seu significat.

Tallar

l'abadejo.

Ser un manta. Estar

com peix en
l'aigua.

Fer d'una puça un
cavall.

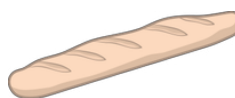
Sentir-se còmode.

Ser un gandul.

Exagerar
molt.

Dominar una
situació.

2. Escriu una frase feta que conegues i explica'n el significat. Les imatges poden servir-te d'inspiració.

3. Subratlla la frase feta que hi ha en cada oració.

- El teu pare és de vida, menja tot allò que li posen.
- El galliner estava ple, de gom a gom.
- Quan va veure la nota de l'examen, se li va posar la pell de gallina.

Ortografia. Accentuar diftongs, triftongs i hiats

1. Encercla les paraules que contenen diftongs.

teatre	eruga	mosquit	grua	aire
ciutat	carretera	bonsai	nàufrag	canya

2. Relaciona cada paraula amb l'etiqueta adequada.

diftong creixent

quant

diftong decreixent

causa

reina

hiat

poeta

quaranta

3. Indica si aquestes afirmacions són verdaderes (V) o falses (F).

☐

Els diftongs sempre s'accentuen.

☐

A vegades l'accent desfà un diftong.

☐

En els diftongs, sempre s'accentua la vocal dèbil.

☐

Els triftongs no s'accentuen mai.

4. Accentua els diftongs i els triftongs quan calga.

farmaceutic

deiem

psicologia

intel·ligència

duies

Producció escrita. Escriure una recepta

Pas a pas.

1. Escriu el títol, que és el nom de la recepta.
2. Escriu una llista amb els ingredients inclosos i les quantitats de cada un, quedarà millor si els enumeres.
3. Mètode de preparació, un pas a pas per orde.
4. Per últim, pots afegir unes notes per a donar una informació extra sobre la recepta.

RECEPTA DE

.....

Ingredients:

.....	
.....	
.....	
.....	

Passos:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Verifica.

1. Has seguit els passos?
2. Has enumerat els ingredients?
3. Has escrit la quantitat de cada ingredient?
4. Has afegit una nota final?

Comentaris.

Creus que podríes millorar la recepta d'alguna manera?

Fes un dibuix des ingredients de la teua recepta.

Unitat 6. Resum

El cos humà

curar-se	recuperar la salut quan caus malalt
malaltia	quan una part o funció del cos no està bé
epidèmia	malaltia que es propaga ràpidament entre les persones
contagiós/osa	que es propaga fàcilment
sistema immunològic	tot allò del cos humà que ajuda a no contraure malalties
resistent	que aguanta o tolera
infectar	invadir un ésser viu i créixer en ell
jove	persona que ha passat l'adolescència
adolescent	persona que està entre la infància i la joventut
vacuna	substància amb microorganismes que prevenen malalties infeccioses

Una biografia

RESUM

Rosa Serrano és una mestra i escriptora pionera de la renovació pedagògica i de la literatura infantil a la Comunitat Valenciana. L'any 1975 va fundar l'Escola Gavina, un centre cooperatiu i modern que va impulsar l'ensenyament en valencià després de la dictadura. Posteriorment, va escriure més d'una vintena d'obres i el 1490 va fundar Tàndem Edicions per a oferir llibres de qualitat en valencià als xiquets, convertint-se en un referent com a dona dins del món editorial.

PARAULES DIFÍCILS

Renovació pedagògica, pseudònim, empremta, rondalles

Fer una entrevista

1. Tria un personatge de qui vulguis tenir més informació.
2. Pensa les preguntes que li vols fer.
3. Segueix l'ordre d'una entrevista, amb les expressions adequades:
 - Salutació i benvinguda.
 - Entrevista.
 - Tancament i comiat.
4. No oblidis parlar amb claredat, escoltar amb atenció, ser flexible amb els temes i mirar la persona als ulls.

La dièresi

1. Escrivim dièresi a la **u** si en els grups **qüe, qüi, güe, güi** es pronuncia: **següent**
2. Escrivim dièresi a la **i** i la **u** si hi ha dues vocals que no formen diftong: **raïm**
3. Ens assegurem que no estiguem davant d'una excepció a la norma.

El grup nominal: nucli del subjecte

Una oració té dues parts: **subjecte** i **predicat**.

El **subjecte** indica la persona, animal o cosa que fa l'acció o sobre qui es parla.

Les gavines volen alt.
subjecte
(GN)

El **predicat** indica l'acció que fa el subjecte o el que es diu d'ell. Sempre conté un **verb**, que concorda amb el subjecte en persona i nombre.

Les gavines volen alt.
predicat
(3a persona plural)

El **subjecte** d'una oració és sempre un **grup nominal** (GN) que **concorda** en nombre i persona amb el verb. Pot ser un nom comú, un nom propi o un pronom.

Augmentatiu i diminutius

- Per expressar que una cosa és més gran o té més intensitat, utilitzem **augmentatiu**.
Per formar-los, afegim:
-ot/-ota, -às/-assa, -arro/-arra
 - Per expressar que una cosa és més petita o té menys intensitat, utilitzem **diminutiu**.
Per formar-los, afegim:
et/-eta, -iu/-iua, -ol/-ola
- paraula primitiva **pedres**
diminutiu **pedretes**
augmentatiu **pedrotes**

La metàfora

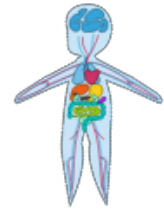
La **metàfora** és el recurs literari que **identifica dos elements** que tenen alguna **característica similar** o **comuna**. En lloc de comparar-los, els identifica, com si fossin el mateix.

- Anomenen els dos elements relacionats: les seves mans de seda
- Anomenen només un element, que substitueix l'altre: el tambor del teu pit.

Escriure una autobiografia

1. Escriu una línia del temps amb els esdeveniments i les dates més importants.
2. Redacta en primera persona i utilitza un temps verbal en passat (també pot ser en present històric).
3. Fes servir un estil subjectiu, introduint a la narració les teves emocions i impressions.
4. Pots incloure informació sobre tu, la teva família i amics, els teus estudis, la teva infància, els teus gustos i aficions, les persones importants per a tu i experiències que t'hagin marcat.

Vocabulari. El cos humà

1. Completa les oracions amb el vocabulari del cos humà.

Ahir el meu amic Miquel no va vindre a classe, tenia aquella odiosa **ma** _____
_____. És el quart company de classe que s'ha **in** _____
_____ aquest mes, sembla que hi ha una **ep** _____
_____, perquè són molts els que fan llit. Mon pare m'ha dit
que aquesta vesprada anirem a posar-nos la **va** _____, per
si de cas. Així, el nostre **si** _____ **im** _____ serà
més fort i ens farem **re** _____ a aquesta epidèmia.

2. Acaba aquest text incloent-hi aquestes paraules:

letal
contagiós
curar-se

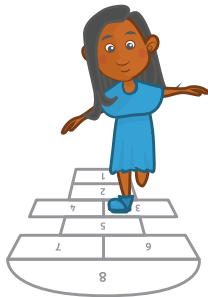
3. Completa les oracions amb les paraules destacades.

xiquet/a

jove

ancià/ana

adolescent

Júlia té 6 anys

Júlia és una _____

Anna té 29 anys

Anna és una _____

Martí té 74 anys

Martí és un _____

Àlex té 15 anys

Àlex és un _____

4. Qui són adults? Escriu els seus noms.

Comprensió lectora. Una biografia

Abans de llegir

1. Coneixes algun conte de «La Rata Marieta»? Quin?

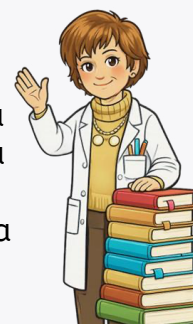
2. Fixa't en el vocabulari: *renovació pedagògica*, *pioneres*, *dictadura*, *pseudònim*, *empremta*. A partir d'estes paraules, de què creus que tractarà el text?

Rosa Serrano

Moltes dones valencianes han estat vinculades al món de l'educació i a moviments de renovació pedagògica que han fet grans aportacions a l'ensenyament. Parlem de mestres pioneres, que han fundat col·legis i entitats que encara hui fan una gran tasca perquè l'escola valenciana no deixe d'avançar i millorar. Una d'aquestes dones és, sens dubte, Rosa Serrano. Tot i que va nàixer a Païporta, ha viscut a València i a Barcelona, i ha fet diverses estades a Brussel·les i a París.

Parlar de totes les coses que ha fet és realment difícil, però les seues passions es resumeixen en dos: l'escola i la literatura infantil i juvenil. En l'àmbit educatiu, l'any 1975 va fundar un dels centres més avançats del país, l'Escola Gavina. A Espanya, just havíem acabat de passar una dictadura i l'educació havia eixit molt mal parada d'aquella etapa. Sabíeu que durant quaranta anys s'havia prohibit ensenyar valencià a l'escola? Amb altres persones compromeses, Rosa Serrano va lluitar per un model d'escola cooperativa, moderna i en valencià.

Pel que fa a l'àmbit literari, Rosa Serrano ha escrit més d'una vintena d'obres, algunes amb el pseudònim de Blanca Cassany. Entre les més llegides hi ha les adaptacions infantils de les *Rondalles valencianes* d'Enric Valor, amb qui va treballar colze a colze. Però Rosa no en tenia prou amb escriure i intentar implantar nous mètodes a l'escola. Estava convençuda que els xiquets i les xiquetes necessitaven més llibres en valencià i de qualitat, i per això l'any 1990 fundà Tàndem Edicions, una editorial pensada, sobretot, per al públic infantil. Segur que alguna vegada has llegit algun conte de «La Rata Marieta», veritat? Rosa és l'editora d'aquesta col·lecció i de moltíssims altres llibres de Tàndem Edicions.

L'empremta que Rosa va deixar en el món editorial és molt important perquè, malauradament, encara hui són poques les dones que dirigeixen empreses en aquest sector. I això que les dones valencianes han sigut també pioneres en aquest àmbit! Sabies que la primera editora coneguda en la nostra història fou sor Aldonça de Montsoriu? L'abadessa fou l'editora del llibre *Vita Christi*, de sor Isabel de Villena, l'any 1497.

Sandra Capsir i Maria Viu: *Més dones valencianes que han fet història*, Bromera.

Vocabulari

dictadura: En l'època moderna, règim de govern exercit per una persona o per un grup de persones de la classe dominant, que es caracteritza per la falta de divisió de poders, l'exercici arbitrari de l'autoritat, la supressió de les llibertats i l'eliminació de l'oposició.

cooperativa: Societat de producció, de comercialització o de consum que pertany als mateixos usuaris dels servicis.

colze a colze: L'un al costat de l'altre, en cooperació.

empremta: Impressió profunda i duradora.

Després de llegir

1. En quin poble va nèixer Rosa Serrano i en quines ciutats ha viscut?

2. Completa el text següent amb les paraules que falten:

«Pel que fa a l'àmbit literari, Rosa Serrano ha escrit més d'una vintena d'obres, algunes amb el _____ de Blanca Cassany. [...] L'any 1990 fundà _____, una editorial pensada, sobretot, per al públic _____».

3. Indica si estes afirmacions són vertaderes o falses i escriu per què, segons el text:

☐

Rosa Serrano va treballar junt a Enric Valor en les adaptacions de les Rondalles valencianes.

☐

Sor Aldonça de Montsoriu va ser la primera editora coneguda de la nostra història.

Reflexiona

1. Per què creus que l'autora relaciona el moment històric (el final de la dictadura) amb la fundació d'esta escola?

Vocabulari semàntic. Diminutius i augmentatius

1. Completa amb les formes adequades.

	Diminutiu	Paraula primitiva	Augmentatiu
		cotxe	
			solot
	boqueta		

2. Completa les frases amb el diminutiu adequat.

Estic llegint un molt divertit. (llibre)

Li he comprat un al bebé de Neus. (pantaló)

És una xica molt (bonica)

Han adoptat un molt juganer. (gos)

3. Escriu l'augmentatiu de les paraules següents.

ulls

festa

animal

casa

4. Tria una de les paraules de l'exercici anterior i fes una oració amb el diminutiu.

5. Tria una de les paraules de l'exercici 3 i fes una oració amb una de les paraules en augmentatiu.

Ortografia. La dièresi

1. Algunes de les següents paraules han de portar dièresi. Posa-la sempre que calga.

països		heroïna
agraïda		boia
creïlla		increïble
veïna		abaixar

2. Llig el fragment següent i escriu la dièresi en les paraules que l'hagen de dur.

Lluïsa, mentre prenia un descafeïnatí una ensaimada en el bar, observava els cotxes de l'atapedidacruïllade davant. El semàfor donava fluidesa al trànsit. El veïnat encara dormia. El proveïdor del bar descarregava raim. Lluïsa, però, parava l'oïda per a escoltar el que deien les seues veïnes.

Adaptat de *Dictats* a mà (D. Juanola, M. Torra, I. Tutusausi P. J. Verdoy. Edicions 62)

3. Escriu una paraula amb els següents grups.

qüe	_____	güe	_____
qüi	_____	güi	_____

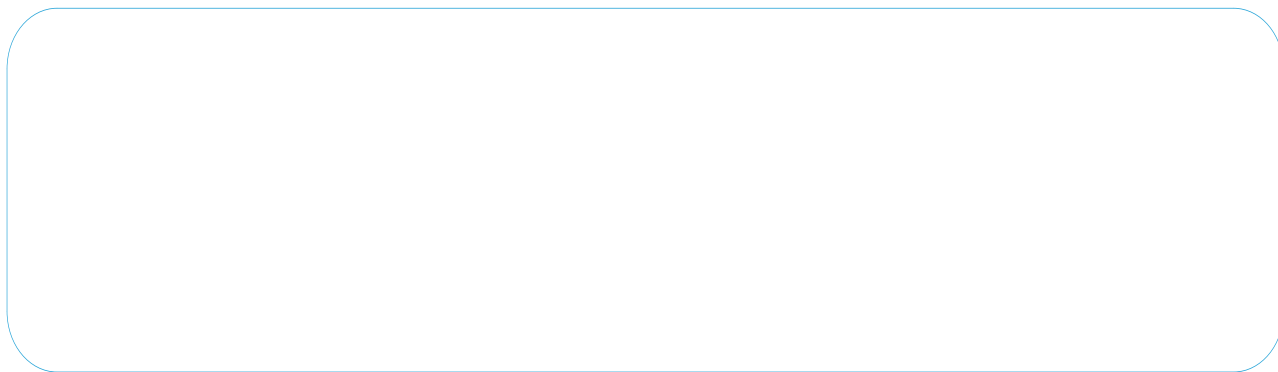

Producció escrita. Escriure la nostra autobiografia

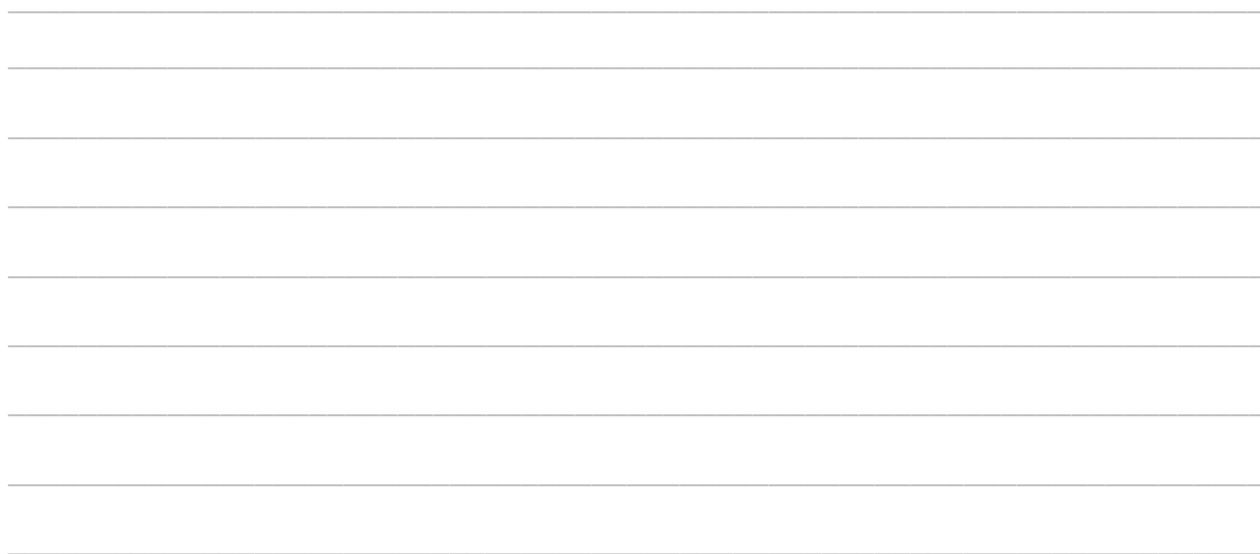
Pas a pas.

1. Escriu una línia del temps amb alguns esdeveniments importants de la teua vida.
2. Redacta en primera persona i utilitza temps verbals en passat.
3. Inclou en la narració emocions i impressions.
4. Pots parlar sobre altres persones que estiguen presents en la teua vida.

Línia del temps

La teua autobiografia

Pots continuar en la pàgina següent

Verifica.

1. Has creat una línia del temps?
2. Has usat la primera persona al redactar?
3. Has utilitzat els verbs en passat?
4. Has expressat emocions i sentiments?
5. Has parlat d'altres persones que t'envolten?

Comentaris.

T'agradaria llegir l'autobiografia d'una altra persona? De qui i per què?

Unitat 7. Resum

Trànsit i transports

Cabina	Recinte reservat per als pilots d'una aeronau
Hangar	Lloc a on es guarden els avions en un aeroport
Enlairar	Iniciar el vol
Mostrador de facturació	Lloc a on s'entrega l'equipatge que anirà a la bodega de l'avió
Passarel·la	Plataforma per la qual s'accedeix a l'avió des dels vestíbuls de l'aeroport
Repostar	Reposar combustible
Turbina	Part del motor dels avions que genera l'impuls
Caixa negra	Caixa molt resistent que registra tot el que passa a bord d'una aeronau
Aterrar	Finalitzar el vol
Trànsit aeri	Trànsit d'aeronaus

Un text divulgatiu

RESUM

Llegirem un text breu sobre com la ciutat alemanya de Friburg ha pres diverses iniciatives que n'han fet una ciutat molt sostenible i ecològica.

PARAULES DIFÍCILS

Aspirar a, eficiència, fisonomia, vilatà, panell solar, carril, sostenible, urbs.

ESTRATÈGIES

- Parlarem sobre les característiques de les ciutats i sobre el que se'n pot millorar per a fer-les més sostenibles.

Escoltar per a disfrutar

Quan dos o més persones es troben per a contrastar les seues opinions sobre un tema sorgeix un debat.

1. Inici: el moderador dona a conèixer el tema i els objectius del debat.
2. Exposició: cada un dels convidats a debatre pot exposar la seua opinió en un temps determinat.
3. Discussió: s'obri el debat perquè els participants defenguen les seues idees.
4. Tancament: el moderador tanca el debat i en destaca les conclusions.

L'apòstrof en els pronoms

1. Els **pronoms** s'apostrofen davant d'un verb que comença amb vocal *oh*
t'avisaré

2. Els **pronoms** s'apostrofen darrere d'un verb que acaba en vocal.
compra'l

3. Amb dos pronoms junts, cal posar l'apòstrof el més a la dreta possible
se'ns ofereix

Les paraules derivades

Les **paraules derivades** es formen a partir de l'**arrel** d'una paraula primitiva i un o més **morfemes derivatius**.

arrel
+
morfema derivatiu

Prefixos: van abans de l'arrel

im-possible

Sufixos: van després de l'arrel

cadir-eta

El sintagma verbal

1. Busca el nucli del predicat o grup verbal (GV). És un **verb**.

Nosaltres **som** amics
Nucli del GV

Verb ser, 1a persona, plural, present d'indicatiu.

2. Observa si el verb és **copulatiu**: *ser*, *estar*, *paréixer* o *semblar*.

• Si el predicat té un **verb copulatiu**, és un **predicat nominal**.

Nosaltres **som** amics. → **predicat nominal**

• Si té un **verb diferent de ser, estar, paréixer o semblar** és un **predicat verbal**.

Nosaltres **tenim** gana. → **predicat verbal**

Les comparacions

La **comparació** o **símil** és el recurs literari que relaciona **dos elements** a través d'una **característica comuna**.

*Mon cor estima un arbre! Més vell que l'Olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera,
i lluita amb les ventades que atupen la ribera com un gegant guerrer*

Un informe breu

1. Identifica el tema.
2. Selecciona informació de fonts fiables.
3. Redacta l'informe en aquest orde:
 - Títol
 - Introducció
 - Desenvolupament.
 - Conclusió
4. No oblidis cuidar el llenguatge:
 - Llenguatge tècnic i especialitzat en informes científics i tècnics.
 - Llenguatge col·loquial en informes divulgatius

Vocabulari. Trànsit i transports

1. Uneix amb fletxes les paraules amb la seua definició.

Taulell de facturació

Lloc on es guarden els avions en un aeroport.

Caixa negra

Lloc on s'entrega l'equipatge que anirà en la bodega de l'avió.

Hangar

Recinte reservat per als pilots de l'avió.

Cabina

Caixa molt resistent que registra el que passa dins de l'avió.

2. Col·loca cada paraula en la seua oració.

trànsit aeri

repostar

passarel·la

enlairar-nos

turbines

Vam pujar a l'avió per la _____ i abans d'_____ vam sentir el pilot informar-nos que hi havia molt de _____. Va dir també que aprofitaven per a _____.

L'espera se'ns va fer una miqueta llarga, però al sentir el soroll de les _____ ens enlairàrem al cap de pocs minuts.

3. Inventa un breu text en el qual inclogues les paraules proposades. Inclou un dibuix en el teu relat.

enlairar

aterrar

hangar

cabina

trànsit aeri

Comprensió lectora. Un text divulgatiu

Abans de llegir

1. Fixa't: «Friburg era gris com la cendra, però ara és verda». Què creus que signifiquen «gris com la cendra» i «verda» en este context?

Friburg: la ciutat que va decidir ser verda

Friburg era gris com la cendra, però ara és verda, i vol ser-ho encara més. Aquesta ciutat situada en el sud-oest d'Alemanya, als peus de la fabulosa Selva Negra, va ser arrasada per les bombes durant la Segona Guerra Mundial, i va decidir reconstruir-se amb un sol propòsit en ment: ser l'urbs més ecològica i sostenible del món.

Quan camines per Friburg, es nota en seguida. En el centre, reconstruït respectant la fisonomia medieval que té des de la seua fundació el 1120, no es veu un sol automòbil.

«Només entren furgonetes que descarreguen la mercaderia de bon matí o taxis que deixen o arregen visitants en els hotels», li comenta a BBC Mundo Annika, una treballadora de l'alcaldia. Tramvies, bicicletes i vianants són els amos del carrer, i immediatament s'aprecia el baix nivell de soroll.

El que més se sent és el timbre d'alerta dels tramvies, el suau repic quan passen pels carrils, o el bullici dels 24.000 estudiants que aviven aquesta ciutat universitària. També l'aire que es respira és més pur que en altres llocs.

Els vilatans s'enorgulleixen del baix nivell de CO₂ que emet Friburg: segons dades oficials, han aconseguit reduir-lo un 20% des de la dècada de 1990, i aspiren a disminuir-lo un 50% el 2030.

«Tenim clar que aquesta ciutat ofereix una qualitat de vida millor que altres perquè aposta per la sostenibilitat», comenta Jens, un estudiant, mentre camina cap a la biblioteca universitària.

Gràcies a aquesta i a altres fonts d'energia verda, a més d'una política de construcció que apunta a l'eficiència, els edificis de Friburg consumeixen molta menys energia que en la resta d'Alemanya i altres parts del món.

Però encara n'hi ha més: a simple vista s'observa que edificis públics, vivendes, negocis, indústries, instal·lacions acadèmiques i fins i tot esglésies i l'estadi del club de futbol local estan coberts per panells solars per a assegurar-se un subministrament elèctric renovable.

Cal aprofitar que Friburg és una de les urbs més solejades d'Alemanya.

Però com ha arribat a ser Friburg tan ecològica?

«La mentalitat de la gent i el seu gran compromís amb la sostenibilitat han sigut fonamentals per a aconseguir-ho», va explicar l'alcalde, Dieter Salomon.

<https://www.bbc.com/mundo/noticias-41803115> (traduït)

Vocabulari

aspirar a: desitjar o voler aconseguir alguna cosa.

eficiència: capacitat d'aconseguir els resultats desitjats amb els mínims recursos possibles.

fisonomia: aspecte exterior de les coses.

vilatà: persona natural d'una vila.

panell solar: dispositiu que capta l'energia de la radiació solar.

carril: barra de ferro que, unida en paral·lel a una altra barra, constitueix una via fèrria.

sostenible: que es pot mantindre sense esgotar recursos o causar mal al medi ambient.

urbs: ciutat gran.

Després de llegir

1. Quins mitjans de transport es poden veure pel centre de Friburg, i quin no s'hi veu?

2. Quin percentatge de CO₂ ha reduït Friburg des dels anys 90, i quin objectiu té per al 2030?

3. Completa el paràgraf:

Tramvies, _____ i _____ són els amos del carrer, i immediatament s'aprecia el baix nivell de _____

Reflexiona

1. «La mentalitat de la gent i el seu gran compromís amb la sostenibilitat han sigut fonamentals». Amb els vostres Companys, busca almenys un exemple concret que mostre este compromís de la gent (no de les institucions).

Vocabulari semàntic. Paraules derivades

1. Escriu la paraula primitiva que falta en cada cas.

Arrodonir

Fer més...

Abombat

Amb forma de...

Acovardir-se

Tornar-se...

2. Escriu la definició de cada una de les paraules derivades següents. Intenta utilitzar-hi la paraula primitiva.

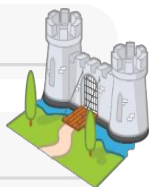
joieria

paraigüer

emmurallat

llibreria

3. Escriu tres paraules derivades d'aquestes paraules primitives.

Lent

Pobre

Peix

4. Descompon cada paraula derivada en l'arrel i els morfemes derivatius. Escriu una P davant del morfema si és un prefix, i S si és una un sufix.

carnívor

Arrel:

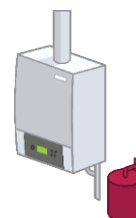
Morfemes:

escalfador

Arrel:

Morfemes

dessalat

Arrel:

Morfemes

Ortografia. L'apòstrof

1. Uneix i escriu el verb i el pronom destacat de cada oració amb l'apòstrof.

Te he portat això

Ha vingut a voreens.

Menja-te en un altre.

No vol perdre es res.

2. Fixa't en les combinacions de verbs i pronoms i separa'ls. Posa l'apòstrof a on corresponga.

escoltam

hollig

lhesaludat

thoprepare

deixamel

passejal

3. Llig el diàleg i completa els buits amb la forma adequada del pronom: **et, te, 't, t'**.

M'acompanyes
al supermercat?

Si _____ esperes
un moment, ____hi
porte.

4. Escriu una oració en la qual utilitzes una combinació de verb i pronom amb apòstrof.

Inventar-se

Espantar-se

Voler-se

Anar-se'n

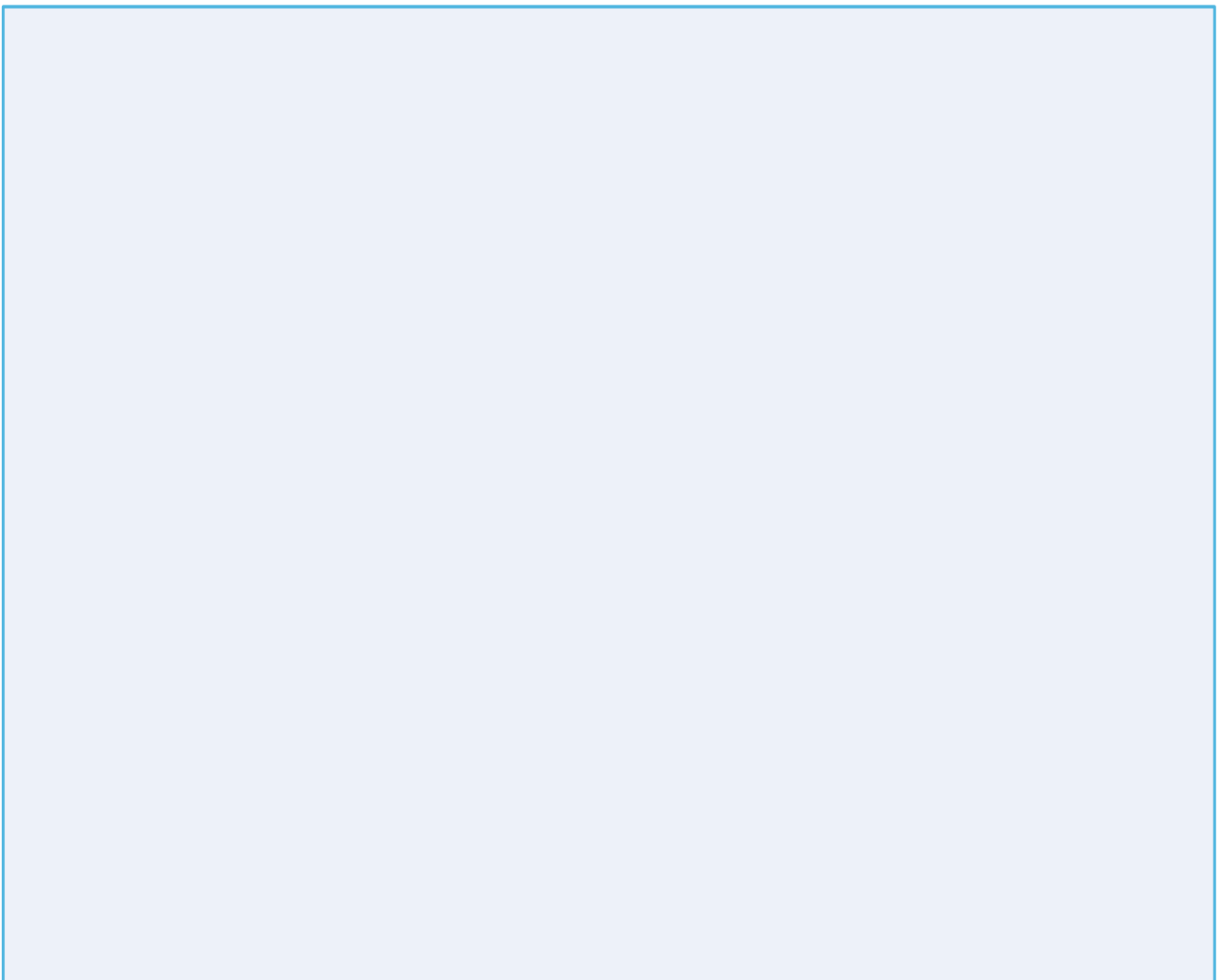

Obrir-se

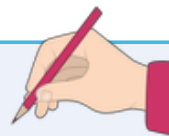
Producció escrita. Escriure un informe breu

Pas a pas.

1. Identifica el tema.
2. Selecciona informació de fonts fiables.
3. Redacta l'informe, tenint en compte aquest orde: títol, introducció, desenvolupament i conclusió.
4. Cuida el llenguatge (tècnic i especialitzat en informes científics i tècnics, i llenguatge col·loquial en informes divulgatius).
5. Escriu el teu text amb línies rectes, sense tòrcer-te.

[Continua en la pàgina següent](#)

Verifica.

1. Has contrastat la informació de les teues fonts?
2. Has inclòs títol, introducció i desenvolupament?
3. Has escrit una conclusió clara i entenedora?
4. Has utilitzat el llenguatge adequat en el teu informe? Has començat alguna falta d'ortografia?
5. Has escrit sense tòrcer les línies?

Unitat 8. Resum

Opinar

Demostrar

Manifestar, declarar

Afirmar

Assegurar o donar per certa alguna cosa

Trama

Argument

Context

Entorn que dona el sentit a una paraula o frase

Relacionats entre si

Assumpes que mantenen una relació

Punt de vista

Cada una de les maneres de considerar un assumpte

Perspectiva

Punt de vista des del qual es considera o s'analitza alguna cosa

Exposar

Donar a conèixer alguna cosa

Suport

Sosteniment

Fonamentar

Establir la raó d'una cosa

Diàlegs en una novel·la

RESUM

Llegim un fragment d'una novel·la que té coma protagonistes una família amb molta traça per a crear invents.

PARAULES DIFÍCILS

Gargot, carassa, urpada, desvanit, sensor, molla, farcir, maldestre, tocar el nas, trona.

ESTRATÈGIES

- Comentarem amb els alumnes si troben utilitat a l'invent de Leonardo i els animarem a pensar en altres invents.

Expressar opinions

1. Expressa la teua opinió amb expressions com: **crec, penseque, al meu entendre...**
2. Digues si estàs d'acord o no amb altres opinions usant expressions com:

-No/estic d'acord amb tu.
-No/em sembla bé el que estàs dient. -
No/em sent com tu.
3. Argumenta la teua opinió amb **fets sobre el tema, exemples de la vida real, motius ben explicats.**
4. En una taula redona: escolta, respecta el teu torn i argumenta la teua opinió.

Els dos punts

1. Identifiquem el text que va davant o darrere.
2. Escrivim els **dos punts**:
 - abans d'una enumeració.
 - abans de reproduir les paraules d'una altra persona
 - després de la salutació en una carta o un correu electronic
 - després del nom d'un personatge en els diàlegs d'una obra de teatre

La metonímia

Per a identificar una **metonímia**, hem de fixar-nos en:

1. Quina paraula o paraules la componen.
Té dos-centscaps de bestiar.
2. Pensar a quina altra paraula es refereix la paraula que forma la metonímia.
3. Reconèixer de quin tipus de metonímia es tracta.

«anomenar la part pel tot»

Caps animal sencer

Les abreviatures

Si volem escriure més ràpidament o ocupar menys espai, usem abreviatures.

Acaben en punt (.) o en barra (/) i mantenen els mateixos accents que tindrien les paraules sense abreujar:
pàgina→pàg.

Si cal, les abreviatures també s'apostrofen:

l'avinguda → l. 'a v

Sigles i acrònims

Les sigles es formen amb les inicials de les paraules del grup, s'escriuen en majúscula i sense punt, i es lliguen lletra a lletra

DNI → Document nacional d'identitat

Els acrònims són sigles que usen lletres o grups de lletres. Es lliguen com una paraula.

Unicef → United Nations Children's Fund

L'atribut

1. L'atribut acompanya els verbs **ser, estar, paréixer i semblar**:

La música està molt alta.

2. L'atribut concorda en **gènere i nombre** amb el subjecte:

Marta està cansada.

Les amigues estan cansades

3. L'atribut pot ser un **adjectiu**, un **nom** o **sintagma nominal**, un **sintagma preposicional** o un **pronomen**.

Fer un esquema

1. Busca un títol.
2. Identifica la informació principal i la informació secundària.
3. Dibuixa l'esquema i distribueix la informació al seu lloc segons la seua importància.
4. Recorda utilitzar colors, escriure de manera clara i amb un llenguatge senzill i correcte.

Vocabulari. Opinar

1. Col·loca cada paraula en la seua oració.

demostrar

context

fonamentar

punt de
vista

afirmar

El teu _____ és interessant, però per descomptat no és el mateix que el meu.

Acaba de _____ que és la millor en els escacs perquè ha guanyat el campionat.

Abans d' _____ aquest fet, crec que has de buscar informació per a poder _____ la teua opinió.

En aquest _____, les noves tecnologies són molt importants.

2. Explica amb les teues paraules.

Exposar:

Trama:

3. Tria un d'aquests temes i escriu un text per a convèncer el teu company que la teua opinió és la millor.

Quins tres objectes
seria millor
emportar-se a una
illa deserta?

És millor la
platja o la
muntanya?

És millor viatjar
amb els teus
pares o amb els
teus amics?

Comprensió lectora. Un diàleg

Abans de llegir

1. Rodeja less paraules relacionades amb la creativitat

inspiración inventor imaginar crear idea dissenyar

Què hi tens al cap, Lis?

—Ja el tinc, ja el tinc! —va cridar el xiquet, entrant a la cuina mentre la família esmorzava en pijama.

En la mà duia un tros de paper de vàter amb uns **gargots** fets amb pintallavis roig. La mare va fer una **ganyota**, segurament perquè imaginava que el seu pintallavis hauria quedat fet un desastre. I no s'equivocava.

Thomas va agarrar el paper al seu germà d'una **urpada**.

—Com caram es mira, això? —va preguntar amb cara de no entendre res. Lleonard es va posar de puntetes. Li va agarrar les manotes suades d'adolescent i li les va fer girar junt amb el paper de vàter com si foren el volant d'un cotxe.

—Així! —va dir tot **pagat**—. En diré «galtejador», perquè pegarà una galtada a tot aquell que es deixe la porta d'una habitació o d'un armari oberta!

Set cabotes (les del pare, la mare i els seus cinc fills) van inspeccionar el dibuix que Thomas subjectava per damunt de la taula de la cuina, a on la llet amb cacau, el café, el te, les torrades i l'ou mig mossegat de Lis es refredaven.

—Ací posaré un sensor de moviment —va dir Lleonard, assenyalant un xicotet cercle dibuixat en el paper de vàter—. I el **sensor** anirà enganxat a un **moll**, que serà com un braç mecànic que acabarà amb un guant. I el guant el **farciré** amb cotó-en-pèl, perquè serà l'encarregat de pegar la galtada a qui s'oblida de tancar la porta.

—Un invent genial, fill! —va dir el pare, acaronent els cabells de Lleonard.

—M’ha vingut la idea en el lavabo, quan m’he pegat un colp amb el calaix que no tanca bé —va explicar rialler el xiquets, tocant-se un bony que li creixia en la cuixa.

—La inspiració arriba en els moments més curiosos —va assegurar el pare—. Recordeu-ho: cal estar sempre ben atent, que de qualsevol lloc pot eixir un gran invent!

Tots van felicitar Lleonard. Lis també, a pesar que ho va fer a disgust. I és que Lleonard, amb només sis anys, se li havia avançat. Ella ja en tenia onze, i seguia sense haver-se estrenat com a inventora.

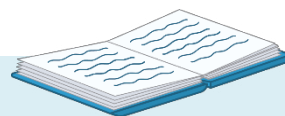
—Va, Lis, que el pròxim invent dels Testa d’aquesta casa serà el teu!
—va dir el pare amb bones intencions.

Però a vegades les bones intencions dels adults són tan **maldestres** com els paracaigudes que no s’obrin.

—Això no està tan clar, pare —va ficar cullerada Albert—. Hi hagué un Testa que va fer el seu primer invent amb només dos anys. O siga que potser Alexandre també li passarà davant!

El menut dels cinc germans, Alexandre, justament s’estava **furgant el nas** en la **trona** quan es va adonar que tots el miraven.

Ruth TormoO: *Què hi tens al cap, Lis?* Editorial Barcanova (adaptació)

Vocabulari

Gargot: gargot; trazo mal hecho.

Ganyota: mueca; gest estrany o epressiu amb la cara.

Urpada: Urpada; colpeig ràpid donat amb la mà.

Pagat: satisfet, orgullós o molt content d’ell mateix.

Sensor: dispositiu que realitza una acció quan capta un senyal..

Molla: molla; peca elàstica que s’estira i torna a la seva forma inicial.

Farcir: Omplir una cosa fins que quedi plena.

Maldestre: maldestre; que té poca habilitat o destresa.

Furgar el nas: ficar-se el dit al nas.

Trona: trona; trona per a nadons o nens petits.

Deprés de llegir

1. Escriu el nom del personatge que va dir cada frase..

«Ja el tinc, ja el tinc! !» → _____

«Com caram es mira, això?» → _____

«En diré “galtejador”.» → _____

«Un invent genial, fill!».» → _____

«Això no està tan clar, pare.» → _____

2. Descriu el personatge amb paraules del text

Leonard és un nen

Reflexiona

1. Quin altre invent se t'acut per ajudar a casa?

Ortografia. Els dos punts

1. Afig els dos punts a aquestes oracions.

Vam anar al supermercat a comprar kiwis, pa, llet i ous.

Carles va preguntar A on he deixat la meua jaqueta?

Al final va passar el que esperava no van arribar a temps.

Lluïsa va dir Que graciosa la pel·lícula d'ahir!

En la universitat pots estudiar ciències, art, lletres...

2. Escriu un correu electrònic a un amic explicant-li alguna cosa que t'haja passat. Inclou els dos punts, almenys, tres vegades.

De: _____ Per a: _____

Assumpte: _____

3. Escriu una frase que servisca d'exemple per a cada condició.

Dos punts per enumeració.

Dos punts abans de reproduir les paraules d'algú.

Dos punts després de la salutació en una carta o correu electrònic.

Dos punts després del nom d'un personatge en els diàlegs d'una obra de teatre.

Dos punts abans d'un exemple.

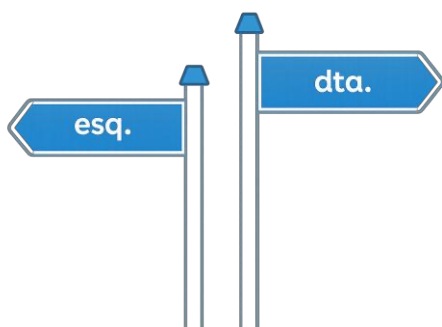
Vocabulari semàntic. Abreviatures

1. Escribe les paraules completes de les abreviatures destacades.

L'altre dia conduia per l'**av.** València buscant el **c/** Saragossa. Anava a la botiga que hi ha en el **núm.** 12, però no hi havia manera de trobar-la. Vaig preguntar a un policia, que em va dir: «**Sra.**, aquest carrer està tallat al trànsit. Si camina, tardarà 5 minuts **màx.**»

2. Saps el significat d'aquestes abreviatures? Escribe-lo.

D _____
E _____

N _____
S _____
E _____
O _____

3. Uneix les abreviatures amb la seua paraula.

etc.

Exemple

dir.

Número

ex.

Etcètera

ctra.

Director

núm.

Carretera

Pag.,

Página

4. Tria l'opció correcta per a cada requadre.

doctora

dca.

dtra.

dra.

dctra.

codi postal

Co.Po.

Codp.

CDP.

CP

companyia

ca.

compa.

cmpny.

Cia.

centímetre

cènt.

cm

ct.

cre.

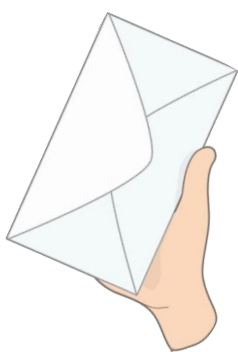
professor

prof.

Prf

profr

pr.

Vocabulari semantic. Les sigles i els acrònims

1. Uneix cada sigla o acrònim amb el seu significat complet.

TVE

Centre d'Educació Infantil i Primària Unió

CEIP

Europea

ITV

Organització de les Nacions Unides

UE

Televisió Espanyola

ONU

Inspecció Tècnica de Vehicles

2. Escriu les paraules completes d'aquestes sigles o acrònims.

10 % d'IVA

3r d'ESO

els EUA

Renovar el
DNI

Detectar un
ovni

3. Classifica les sigles i acrònims en el seu requadre corresponent.

Renfe

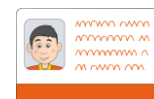
ovni

làser

DNI

ONG

DGT

Sigles

Acrònims

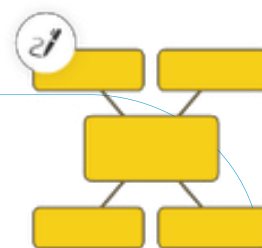
4. Escriu una història breu de ciència-ficció en la qual utilitzes, almenys, tres acrònims o sigles.

Producció escrita. Elaborar un esquema

Pas a pas.

1. Selecciona la informació i busca'n un títol.
2. Identifica la informació principal i la informació secundària.
3. Dibuixa l'esquema i escriu cada informació en el seu lloc, tenint en compte si és principal o secundària.
4. Recorda: Utilitzar diferents colors, escriure de manera clara i redactar amb un llenguatge correcte però senzill.

Elabora ací el teu esquema

Verifica.

1. Has seleccionat la informació prèviament?
2. Has identificat informació principal i secundària?
3. Has completat l'esquema?
4. Has utilitzat un llenguatge senzill i correcte?

Comentaris.

Què és el més difícil de fer un esquema?

T'agrada fer esquemes? Per què?

Unitat 9. Resum

El món

guerra civil	guerra entre els habitants d'un mateix poble o nació
conflicte	combat, lluita, enfrontament
desgràcia	esdeveniment que produeix dolor o pena
explosió	energia alliberada per un artefacte, acompanyat d'un estrèpit i que produeix grans destrosses
radicalització	quan es desenvolupen punts de vista extrems, rotunds o intransigents
pau	situació en la qual no existeix lluita armada
forces armades	l'Exèrcit, l'Armada i l'Aviació d'un país
victòria	superioritat o avantatge que s'aconsegueix del contrari
guerra mundial	conflicte bèl·lic entre potències o països del món
resolució	decisió per solucionar alguna cosa

Una notícia

RESUM

La capa d'ozó protegeix el planeta dels nocius raigs ultraviolats. Els científics van descobrir un forat en aquest escut, causat per substàncies nocives. La cooperació internacional va ajudar a frenar el dany arran de l'entrada en vigor el 1989 del Protocol de Montreal.

PARAULES DIFÍCILS

Capa d'ozó, cooperació internacional, entrada en vigor, establir un precedent, combustibles fòssils

ESTRATÈGIES

- Proposarem que investiguin sobre les substàncies químiques que produeixen el forat de la capa d'ozó: com es diuen, on es troben, què podem fer nosaltres...

Els neologismes

1. Els **neologismes** són paraules que designen coses que abans no existien.
xat influencier telèfon intel·ligent

2. Es poden manllevar **paraules d'altres llengües**:
• **sense adaptar-les**: s'escriuen com en l'idioma original, però en cursiva.

• **adaptant-les**: s'adapten a les normes de la llengua d'origen.

3. Poden formar-se a **partir de paraules que ja existeixen**:

- **unint elements**: *ecoresponsable*
- donant un **significat nou** a una paraula que ja existeix: *portàtil*

Els punts suspensius

1. Llegeix la frase:

Ara són espera que miro el rellotge

2. Identifica si està incompleta (es talla on no hauria de fer-ho?, li falta una part?...) o expressa sorpresa o dubte.

Ara són espera que miro

3. Col·loca els punts suspensius: només tres i sense deixar un espai abans, però sí després.

Ara són... espera que miro...

El complement directe

Com identificar el **CD** d'una oració?

1. Identifica el verb de l'oració.

La Blanca tanca la porta.

2. Assegura't que no sigui copulatiu.

tanca no és copulatiu

3. Busca un **GN**.

La Blanca tanca la porta.

4. Substitueix el **GN** pel pronom corresponent.

La Blanca tanca la porta.

La Blanca la tanca.

Els còmics

1. Els còmics expliquen històries a través de vinyetes.

2. L'estructura d'un còmic és l'inici, el nus i el desenllaç, com en les narracions.

3. Els diàlegs i pensaments s'expressen amb bafarades.

4. Al cartutx, cartel·la o caixetí, el narrador explica el que està passant.

5. Els còmics utilitzen certs recursos gràfics com ara onomatopeies, símbols i línies de moviment.

Redactar una notícia

Les **notícies** ens informen sobre esdeveniments o situacions extraordinàries.

Poden ser **escrites** (com les del diari) o **orals** (com les de la ràdio).

Les notícies són objectives: no donen l'opinió de l'autor, només expliquen els fets.

Les **notícies** han donar aquesta informació:
Qui és el protagonista de la història?

El Dras, un gos marró...

Què passa? ... *va començar a parlar...*

Quan va passar? ... *ahir a la nit...*

On va passar? ... *a casa de la Laia.*

Com o per què? *Ho va fer per avisar que havien entrat lladres a dins de la casa.*

Vocabulari. El món

1. Completa les definicions amb les teues paraules.

Guerra civil: guerra entre els _____ d'un mateix _____ o nació.

Resolució: decisió per a _____ alguna cosa.

Pau: situació en la qual no hi ha _____.

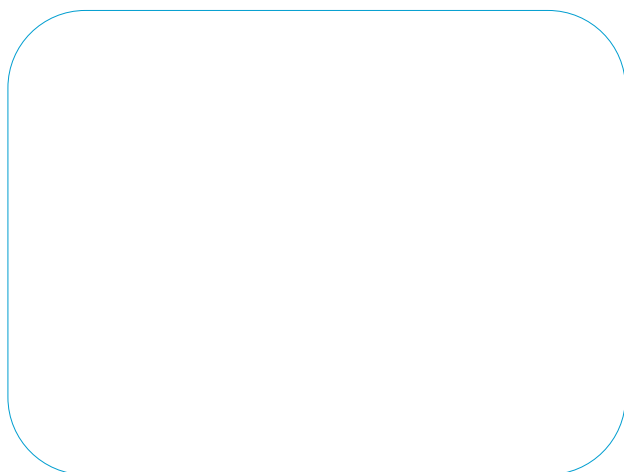
Conflicte: _____.

Desgràcia: _____.

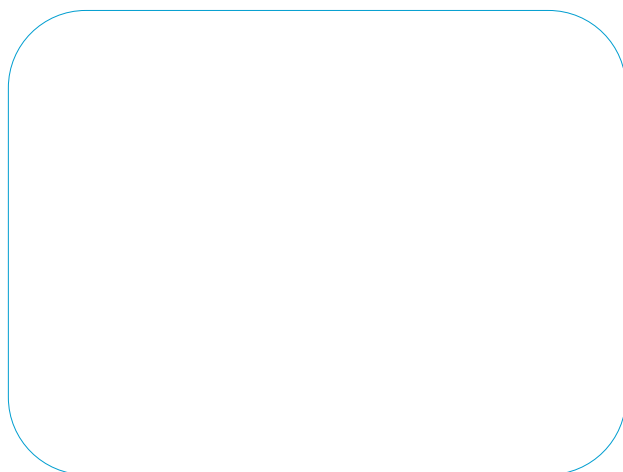
Solidaritat: _____.

2. Fes un dibuix que definisca cada paraula.

Victòria

Explosió

Comprensi3n lectora. Una noticia

Abans de llegir

1. Rodeja les paraules relacionades amb la cuina

capa d'oz3 capaç ultraviolats combustibles f3ssils planeta

La capa d'oz3

La capa d'oz3 de la Terra est3 en via de recuperar-se per complet (si b3 es calcula que encara tardar3 diverses d3cades), a mesura que es continuen eliminant en tot el m3n les subst3ncies qu3miques que afecten aquest escut protector, segons una nova avaluaci3 que s'ha dut a terme des de les Nacions Unides.

La capa d'oz3 protegeix el planeta dels nocius rajos ultravioleta. A finals dels anys huitanta, els científics van fer sonar les alarmes quan descobriren un forat en aquest escut, causat per subst3ncies com clorofluorocarbonis, anomenats tamb3 CFC, que solen trobar-se en refrigeradors, aerosols i dissolvents.

La cooperaci3 internacional va ajudar a frenar el mal. L'ús dels CFC ha disminuït un 99 % des de l'entrada en vigor el 1989 del Protocol de Montreal, que va iniciar l'eliminaci3 progressiva d'aquestes i d'altres subst3ncies qu3miques nocives per a la capa d'oz3.

«L'acci3 sobre l'oz3 estableix un precedent per a l'acci3 clim3tica. L'3xit en l'eliminaci3 progressiva de les subst3ncies qu3miques que destrueixen la capa d'oz3 ens mostra el que pot i ha de fer-se amb car3cter d'urg3ncia per a abandonar els combustibles f3ssils, reduir els gasos d'efecte d'hivernacle i limitar així l'augment de la temperatura», va declarar el secretari general de l'Organitzaci3 Meteorol3gica Mundial, Petteri Taalas.

Si es mantenen les pol3tiques globals, s'espera que la capa d'oz3 recupere els nivells de 1980 el 2040 en la major part del m3n. Per a les zones polars, el termini de recuperaci3 3s m3s llarg: 2045 a l'3rtic i 2066 a l'Ant3rtida.

<https://cnnespanol.cnn.com/2023/01/09/capa-de-ozono-recuperacion-trax/>
(traduït)

Vocabulari

capa d'ozó: capa de l'atmosfera que filtra la radiació ultravioleta.

combustible fòssil: recurs energètic no renovable que es genera a partir de la descomposició de matèria orgànica.

cooperació: treballar en equip per aconseguir un objectiu comú.

nociu: que causa mal, perjudicial.

entrada en vigor: moment en el qual es comença a aplicar una llei.

establir un precedent: quedar una acció com a exemple o norma.

Deprés de llegir

1. Indica si aquestes oracions són vertaderes o falses:

- ☐ La capa d'ozó protegeix la Terra dels raigs ultraviolats.
- ☐ Els científics van descobrir el problema del segle XXI.
- ☐ Els CFC s'utilitzaven en frigorífics i aerosols.
- ☐ El protocol de Montreal va entrar en vigor el 1989..
- ☐ L'ús dels CFC ha augmentat un 99%.
- ☐ La capa d'ozó ja s'ha recuperat completament.
- ☐ La recuperació serà més lenta a les zones polars.

2. Quina funció té la capa d'ozó?

Reflexiona

1. Quines accions fas tu per cuidar el medi ambient?

Vocabulari semàntic. Neologismes

1. Busca els neologismes ocults en la sopa de lletres.

antivirus
influencer
Wifi
outfit
online
croissant

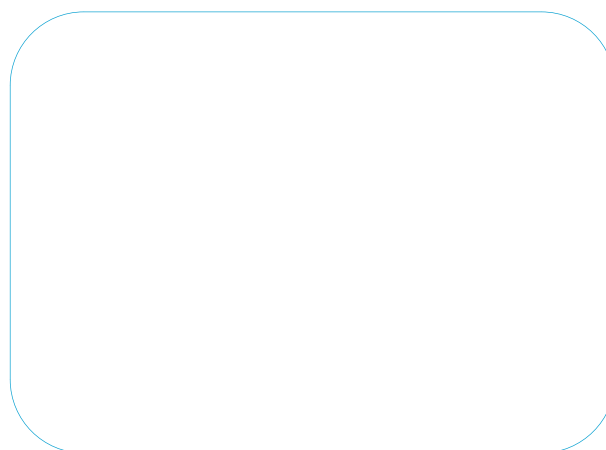
Les paraules
poden estar en
qualsevol
direcció

2. Indica si les afirmacions següents sobre neologismes són verdaderes o falses.

1. Són paraules que designen coses que abans no existien.
2. No es poden formar a partir de paraules estrangeres.
3. Poden formar-se a partir de paraules que ja existeixen.

3. Escriu quatre neologismes i dibuixa'n un.

4. Escriu un text breu amb els neologismes de l'exercici anterior.

Ortografia. Els punts suspensius

1. Llig el text i observa a on falten els punts suspensius.

Ahir va vindre Adrià a casa a fer el treball de ciències però no va portar el llibre i li vaig dir: No has portat el llibre? Però Com és possible! Vam haver de buscar el temari en internet. Després vam anar a la cuina a berenar i a organitzar-nos. Vam menjar galletes, cereals, fruita. Després vam tornar a assentar-nos, i aquesta vegada li vaig dir: ara sí que sí Vinga! Comencem a redactar l'important. Vam llegir articles, entrevistes, estudis De tot! Per fi, quan vam acabar només podíem pensar Som uns genis!

2. Reescriu el text anterior i afig els punts suspensius.

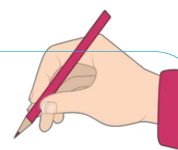
3. Escriu una oració que servisca d'exemple per a cada condició.

Punts suspensius per a indicar que l'oració està incompleta.

Punts suspensius per a indicar sorpresa.

Punts suspensius per a indicar intriga.

Punts suspensius per a indicar dubte.

Punts suspensius per a indicar una pausa:

Producció escrita. Escriure una notícia

1. Recopila les dades que necessites perquè la notícia estiga completa. Recorda respondre **qui?**, **què?**, **quan?**, **a on?** i **com?**
2. Planifica l'orde de la informació. Recorda escriure un **títol**, un **subtítol**, una **entradeta** i el **cos** de la notícia.
3. Redacta el text. Comprova que tota la informació que has inclòs és **objectiva**, i que no has donat la teua opinió.
4. Revisa imatges i ortografia.

Utilitza aquest espai per a recopilar dades. Després, en un full en blanc a banda, redacta la teua notícia al complet.

Verifica.

1. Has recopilat dades?

2. Respon qui, què, quan, a on i com?

3. Has planificat l'orde de la informació?

4. Has escrit un títol i un subtítol?

5. Has escrit una entradeta?

6. Has escrit informació objectiva sense incloure la teua opinió?

7. Has afegit imatges?

Comentaris.

D'on has tret les dades? Has contrastat la informació?

T'ha agradat escriure la notícia? Què opines de la professió de periodista?

Unitat 10. Resum

Mitjans de comunicació

anunci text amb imatges en el qual s'anuncia alguna cosa

autor persona que escriu o inventa alguna cosa

columna article d'un autor que apareix de forma regular

reescriure tornar a escriure el que està escrit per millorar-ho

còpia reproducció d'una publicació

maquetació disseny d'una pàgina

marge vora blanca en una pàgina

article d'opinió text amb una opinió d'un periodista sobre un tema

editor persona que edita o adapta un text

eliminar suprimir alguna cosa

Un reportatge

RESUM

Les abelles són vitals per a la vida a la Terra, però es troben en perill. Viuen en ruscos i formen grans colònies. Ens proporcionen mel i cera. Hi ha tres tipus d'abella: les obreres, la reina i els abellots. Són nombroses les causes que fan perillar la seva vida: l'ús de pesticides als cultius, la presència de fongs i paràsits o l'aparició d'espècies d'altres regions.

PARAULES DIFÍCILS

Criar, aparellar-se, diverses

ESTRATÈGIES

- Comentarem amb els alumnes que investiguin sobre les causes de la disminució d'aquests insectes.

Els préstecs

- Els préstecs són paraules que provenen d'altres llengües.

- Si un manlleu està adaptat, s'escriu segons les normes fonètiques i ortogràfiques del valencià.

Avui juguem a **pàdel**.

- Si no està adaptat, s'escriu en cursiva.
No cantava en directe; era **playback**.

- Si el manlleu és innecessari, diem que es tracta d'un **barbarisme**.
Entreno amb el meu **coach** cada dimarts.
entrenador

El guionet

El **guionet** (-) és un signe ortogràfic que s'utilitza:

- En els **numerals**, per separar la **desena** i la **unitat (DU)** o per separar la **unitat** i la **centena (UC)**.

dos-cents trenta-tres

- En els **pronoms febles**, quan van darrere del verb.

emprova-te-la

- En les **onomatopeies**.

bub-bub

- En algunes **paraules compostes**.
nord-oest, gira-sol, ciència-ficció

El complement indirecte

Com identificar el **CD** d'una oració?

1. Identifica el verb de l'oració i assegura't que no sigui copulatiu.

La Sara **regalarà** un llibre a en Marc.
regalar no és copulatiu.

2. Localitza el complement directe (CD).

La Sara regalarà **un llibre** a en Marc.
CD

3. Busca un altre complement del verb que no sigui CD. Recorda que el CI porta la preposició **a** o **per a**.

La Sara regalarà **un llibre** **a** en Marc.
CD CI

4. Substitueix el CI el pronom adequat.

La Sara **li** regalarà **un llibre**.
CI CD

El reportatge

- Pensa en un tema d'interès o actual.
- Busca'n informació a internet, llibres, revistes, diaris i entrevistant gent.
- Tria un títol per al reportatge.
- Redacta el reportatge:
 - Entrada: introdueix el tema
 - Desenvolupament: aprofundeix sobre el tema
 - Conclusió: resumeix el que has exposat
- Inclou material gràfic.
- Escriu de manera clara i revisa l'ortografia i la puntuació.

Els gèneres teatrals

Les **obres teatrals**:

- tracten diferents **temes**: amor, batalles, embolics, humor, etc.
- els **personatges** varien molt: gent comuna, herois, reis, etc.

Segons el **tema** i els **personatges**, hi ha dos grans classes o **gèneres teatrals**:

La **comèdia** és un gènere format per obres **còmiques** o **divertides**, amb un final feliç. Els **personatges** són **gent senzilla** o normal.

La **tragèdia** és un gènere teatral format per obres d'**assumptes seriosos** (la mort, l'honor, etc.) i solen acabar amb un final desgraciat. Tenen **personatges històrics**, reis, etc.

Vocabulari. Mitjans de comunicació

1. Descobreix les paraules ocultes.

1. m u e a ó → Disseny d'una pàgina.
2. c u a → Article d'un autor que apareix de forma regular.
3. d i r → Persona que edita o adapta un text.

2. Uneix cada paraula amb la seua definició.

Anunci

Vora blanca d'una pàgina.

Autor

Reproducció d'una publicació.

Marge

Text amb imatges a on s'anuncia alguna cosa.

Còpia

Persona que escriu o inventa alguna cosa.

3. Escriu un breu text en el qual inclogues les paraules del requadre.

Article d'opinió- autor- editor

Comprensi3n lectora. Un reportatge

Abans de llegir

1. Envoltat les paraules relacionades amb els bucs.

brotet

col3nia

mel

fotos3ntesi

apicultura

L'abella: una part vital dels ecosistemes

Les abelles s3n vitals per a la vida en la Terra. No obstant aix3, aquests insectes es troben en perill d'extinció, i moltes de les seues esp3cies estan a punt de desapar3ixer.

Les abelles s3n insectes socials i col·laboradors que viuen en bucs i formen grans col3nies. Gr3cies al seu treball en equip, ens proporcionen mel i cera. L'apicultura 3s la ind3stria que es dedica a la cria d'abelles, encara que moltes esp3cies continuen sent silvestres i viuen lliures en la naturalesa.

Hi ha tres tipus d'abella: les obreres, la reina i els abellots. Les que normalment veiem en els bucs fent mel s3n les obreres: s3n femelles m3s xicotetes que la reina, i no es reproduïxen. El treball de l'abella reina 3s senzill: pon els ous que constituïran la nova generaci3 d'abelles.

Normalment, no hi ha m3s que una abella reina en un buc. Si mor, les obreres alimenten una de les obreres amb una dieta especial: la gelea reial; aquest elixir fa que l'obra es convertisca en una reina f3rtil. En canvi, les abelles mascle, o abellots, no treballen. La seua funci3 implica menjar mel i esperar l'oportunitat d'apariar-se amb l'abella reina.

Greument amenaçades

A pesar de la import3ncia d'aquests insectes per als cultius i el medi ambient, les abelles es troben greument amenaçades. En les 3l·tims d3cades, el nombre d'esp3cies d'abelles ha descendit en tot el m3n, un fet que amenaça el nostre ecosistema.

La solució no és fàcil; els científics investiguen des de fa anys la desaparició de les abelles, i les causes són diverses. L'ús de pesticides en els cultius, per exemple, és letal per a les abelles, així com la presència de fongs i paràsits en els bucs i la contaminació ambiental.

El perill de la vespa asiàtica

També són una amenaça per a les nostres abelles les espècies invasores d'altres regions, en particular la vespa asiàtica. Aquesta espècie ataca agressivament els bucs i mata les abelles. A més, el seu avanç sembla imparable.

Traduït i adaptat de www.nationalgeographic.es

Vocabulari

Cria: ajudar un ser viu a desenvolupar-se o créixer.

Apariar-se: reproduir-se, tindre cries amb un altre animal.

Diverses: diferents o variades.

Deprés de llegir

1. Completa el text amb aquestes paraules:

buc – reina – mel – pesticides – ecosistema – vespa asiàtica

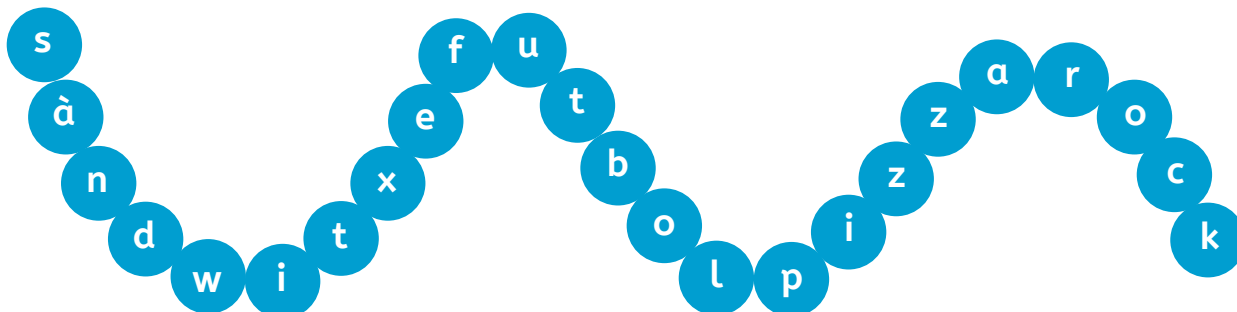
Les bucs són essencials per al _____. Viuen en una _____. I produeixen _____. El buc _____ posa els ous de la nova generació. Entre les amenaces que pateixen hi ha els _____ i la _____.

Reflexiona

1. Quines conseqüències tindria per a les persones i per a la natura la desaparició de les bucs?

Vocabulari semàntic. Manlleus

1. Encercla els manlleus (adaptats i no adaptats) que hi ha en el cuc.

2. Escriu les paraules que has trobat en l'activitat 1.

3. Classifica les paraules de l'exercici anterior i afig-ne dos de cada tipus.

Manlleus
adaptats

Manlleus no
adaptats

4. Escriu dos oracions amb les paraules que has afegit en l'exercici anterior.

Ortografia. El guionet

1. Classifica els números següents en funció de si porten o no porten guionet quan els escrivim en lletres.

44

9

250

1000

923

78

95

18

Amb guionet

Sense guionet

2. Escriu aquests números en lletres.

299

1358

3. Torna a escriure les paraules que han de dur guionet.

pèlroig

capicua

nyamnyam

setciències

despúsahir

4. Uneix les dos parts de cada paraula composta i escriu-la amb guionet o sense segons la norma.

trenca	ciència		xuplat	ficció
para			caps	oest
ping sud	cara		pong	llamps

Amb guionet

Sense guionet

5. Escriu un exemple per a cada norma.

Utilitzem el guionet:

- en paraules compostes quan la primera paraula porta accent.
- en els pronoms febles quan van darrere del verb.
- en paraules compostes quan el primer mot és un cardinal.
- en paraules compostes quan el primer mot acaba en vocal i el segon mot comença amb *r*, *so* o *x*.

Producció escrita. Escriure un reportatge

Pas a pas.

1. Pensa en un tema d'interés d'actualitat.
2. Busca informació en internet, llibres, revistes, diaris i entrevistant gent.
3. Tria un títol per al reportatge.
4. Redacta el reportatge incloent-hi: entrada (introdueix el tema), desenvolupament (aprofundeix sobre el tema) i conclusió (resumeix el que s'ha exposat).
5. Inclou material gràfic.
6. Escribeu de manera clara, i revisa l'ortografia i la puntuació.

Utilitza aquest espai per a recopilar dades. Després, en un full en blanc a banda, redacta la teua notícia sencera.

Verifica.

1. Has escrit sobre un tema d'actualitat?
2. Has recopilat informació i has fet entrevistes?
3. Hi has inclòs un títol?
4. Has escrit entrada, desenvolupament i conclusió?
5. Has inclòs material gràfic?
6. Has escrit de manera clara, tenint en compte l'ortografia i la puntuació?

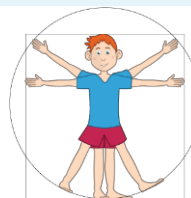
Comentaris.

Què t'ha fet triar el tema sobre el qual has escrit el reportatge?

Quina ha sigut la millor part de fer aquest reportatge? Per què?

Unitat 11. Resum

El cos humà

tancar l'orella

actuar com si no s'hagués sentit res o no se sabés què ha passat

no tenir pèls a la llengua

ser feridor o mordaç

amb el cor a la mà

parlar amb franquesa i sinceritat

fer ulls grossos

fingir que no has vist alguna cosa

llavar-se les mans

desentendre's d'alguna cosa quan hi ha inconvenients

fer cara de pomes agres actitud desagradable, de persona difícil de tractar

llàgrimes de cocodril

llàgrimes que vessa algú aparentant un dolor que no sent

tocar de peus a terra

actuar de manera realista, pràctica i assenyada

anar amb peus de plom

fer les coses amb cura i cautela per no cometre errors

Un fragment teatral

RESUM

En Pitu, de 14 anys, i la Teresa, de 13, són germans i es barallen per tenir l'ordinador. El pare intenta reparar-ne un de vell perquè puguin tenir un ordinador cada un.

PARAULES DIFÍCILS

andròmina, CPU, entre bastidors, *pija*, carcassa, memòria

ESTRATÈGIES

- Debatem amb els alumnes la necessitat de tenir o no un ordinador propi. A partir d'aquesta conversa aprofitarem per parlar de les deixalles informàtiques i l'excés d'aparells electrònics a casa. Són necessaris?

Els gentilicis

1. Afegeix un d'aquests sufixos al nom del lloc d'on prové algú o alguna cosa:
-à -ana / -enc -a / -er -a / -ès -esa / -í -ina

• Perquè soni millor, de vegades la paraula perd o canvia alguna lletra. Hi ha gentilicis totalment irregulars.

moscovita, madrileny

2. Ens assegurem de fer coincidir els gentilicis en gènere i nombre amb les paraules que l'acompanyen.
3. Escrivim els gentilicis amb minúscula si no va a principi d'oració o després de punt.

Els parèntesis

Col·loquem els parèntesis:

1. Darrere d'una paraula que volem aclarir amb un comentari.

El meu germà (el gran) té la grip.

2. Darrere d'un lloc o moment per donar informació sobre dates, descripció, on és...

L'Everest (8.848 metres) és el cim més alt del nostre planeta.

3. A les indicacions per als actors en les obres de teatre (acotacions).

MERCÈ: Doncs marxo. (Se'n va).

Si hi va un punt, s'escriu a fora.

Acotacions teatrals

Les **acotacions** són **indicacions** sobre:

- **Moviments i gestos** dels personatges *HADES: (Somriu satisfet)*. Serà la meva reina!
- **Decoració i il·luminació** de l'escenari *(S'il·lumina el món subterrani. HADES tempta PERSÈFONE amb tota classe de menjars exquisits)*
- **Vestuari i maquillatge** dels personatges *(Porta a la mà uns rajos de tempesta. Parla amb gran satisfacció)*

Les cometes

1. Posem cometes per assenyalar les paraules d'una altra persona igual que les va dir o va escriure.

Va dir: «Bona nit!»

2. Posem cometes quan citem el títol d'un poema o un article d'un diari o una revista.

Hem anat a veure «El Petit Príncep».

3. Posem cometes si escrivim una paraula col·loquial (d'ús de carrer), o si no ho diem de debò, sinó que diem el contrari del que pensem.

El complement circumstancial

Per identificar el **CC** d'una oració:

1. Identifica el verb de l'oració.

Ella camina molt ràpidament pel carrer.

2. Busca la paraula o grup de paraules que expressen circumstàncies en les quals té lloc l'acció del verb.

Ella camina molt ràpidament pel carrer.

3. Pots fer preguntes al verb com: *Com? Quan? On?*

Ella sempre camina molt ràpidament pel carrer.

Escriure teatre

La **comèdia** és un gènere teatral format per obres **còmiques** o **divertides**, que conclouen amb un final feliç. Els seus **personatges** són **gent senzilla** o corrent.

La **tragèdia** és un gènere teatral format per obres d'**assumptes seriosos** (la mort, l'honor, etc.) i solen acabar amb un final desgraciat. Els seus **personatges** són **personatges històrics**, reis, etc.

Vocabulari semàntic. Expressions amb el cos humà

1. Completa les expressions amb les paraules del requadre.

llengua

orella

mans

peus

Tocar de _____ en terra.

Tancar l' _____ .

Llavar-se les _____ .

No tindre pèls en la _____ .

2. Explica breument en quines situacions usaries cada expressió.

Anar amb el cor en la mà:

Fer ulls grossos:

Plorar llàgrimes de cocodril:

Anar amb peus de plom:

Comprensió lectora. Un fragment teatral

Abans de llegir

1. Envolta les paraules relacionades amb el teatre.

escena ritme acotacions saxofonista diàleg

El xip experimental

(Estudi desordenat, ple d'andròmines, amb una claraboia que dona a l'exterior. A la dreta, una porta. Hi ha una ràdio damunt d'una tauleta. EL PARE –40 anys, aspecte deixat i despistat- està manipulant la CPU d'un ordinador amb un tornavís. La pantalla de l'ordinador és prou gran. Escoltem entre bambolines una discussió entre un xic, una xica i una dona adulta.)

PITU (off) Què fas! Ix d'ací!

TERESA (off) –Eh, no em llesves el joc! Escolta, xiquet, ja vas sentir el pare i la marea. A tu et toca fins a les 9 i a mi després!

PITU (off) –Però mentre jo feia els deures tu t'has posat a xatejar mitja hora amb els teus col·legues, així que ves a escampar el poll!

MARE (off) –Ja vos esteu barallant una altra vegada per l'ordinador?

PITU (off) –És que aquesta xiqueta té més morro que un os formiguer! N'estic fins als nassos!

MARE (off) –Vosaltres sí que em teniu fins als nassos! Veniu amb mi ara mateix!

(Entren a escena la MARE –40 anys, està arreglada per a eixir al carrer-, PITU –14 anys, vist en pla raper- amb un joc d'ordinador en la mà i TERESA –13 anys, una miqueta “pija”- amb un altre joc d'ordinador en la mà.)

MARE- Pere, et falta molt per a reparar l'ordinador vell? Perquè a aquests dos no hi ha qui els aguante, es veu que en aquesta casa no es pot viure amb un sol ordinador. No saben compartir res...

(Durant la resta del diàleg, el pare munta la carcassa de la CPU i la connecta a la pantalla.)

PITU –És que aquesta xiqueta fa el que li dona la gana, pare. I passa de l'horari que ens vau posar.

TERESA –Doncs a mi ell m'ha desinstal·lat el joc de Vilma Stronger, i no tenia per què fer-ho.

PITU –I tu què, que ahir em vas desinstal·lar el joc de Fredi?

MARE –Què?

TERESA –Perquè ocupa molta memòria, idiota, i l'ordinador va lent.

MARE –Prou!

(Silenci)

MARE –Teresa, no li parles així al teu germà! I tu, Pitu... No et vaig dir que no tornares a jugar amb el joc aquest de Fredi, o com es diga?

PITU –Eeh... Ja... no hi jugue... El que passa... El que passa és que l'he deixat instal·lat per... per si tu o el pare hi voleu jugar.

TERESA –És mentira! Encara hi juga, que jo ho he vist!

PITU –Acuseta!

PARE (a la mare) –Rosa, dona, no et poses així, només és un joc...

MARE –Però tu has vist quina mena de joc? Un universitari que passa d'estudiar i d'anar a classe, i que l'única cosa que li interessa és mira de lligar amb tota mena de xiques.

PITU – ola!

Ignasi García Barba: *El xip experimental* (adaptació).

Vocabulari

andròmina: cosa inútil, trencada, vella o desordenada.

CPU: unitat central de processament que interpreta instruccions i processa les dades del programa en un ordinador.

entre bastidors: fora de l'actuació que veu el públic en l'escenari.

pija: dit d'una persona que, amb la seua indumentària, manies i vocabulari, expressa els gustos propis d'una classe social benestant.

carcassa: part rígida que conté i protegeix un dispositiu o mecanisme.

memòria: dispositiu físic, generalment electrònic, en el qual s'emmagatzemen dades i instruccions per a la seua posterior recuperació i ús.

Deprés de llegir

1. Busca aquest fragment en el text i completa els buits:

TERESA –Doncs a mi ell m'ha desinstal·lat el _____ de Vilma Stronger, i no tenia per què fer-ho.

PITU –I tu què, que ahir em vas desinstal·lar el joc de _____?

TERESA –Perquè ocupa molta _____, idiota, i l' _____ va lent.

MARE –Prou!

MARE –Teresa, no li parles així al teu germà! I tu, Pitu... No et vaig dir que no tornares a jugar amb el joc aquest de Fredi?

PITU –Eeh... Ja... no hi jugue... El que passa és que l'he deixat _____ per si tu o el _____ hi voleu jugar.

TERESA –És mentira!

2. Creus que en Pitu i la Teresa saben compartir? Per què?

Reflexiona

1. Creus que els videojocs poden causar discussions a casa? Explica la teva resposta i proposa una solució.

2. Quina diferència hi ha entre una obra de teatre i un musical? Coneixes-ne algun? T'ha agradat?

Vocabulari semàntic. Els gentilicis

1. Escriu el gentilici que correspon a aquests llocs. Si saps com és alguna de les banderes, pots pintar-la.

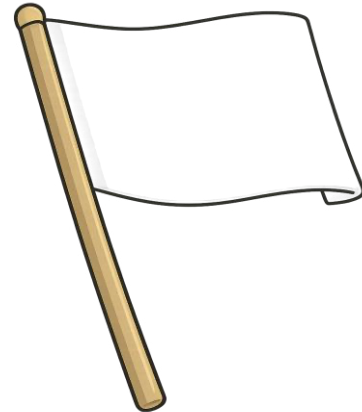
Austràlia

El Brasil

França

Escòcia

El Japó

2. Escriu el gentilici d'aquests xiquets, i després dibuixa't a tui escriu el teu.

Constança és de **Portugal**.

Constança és: _____

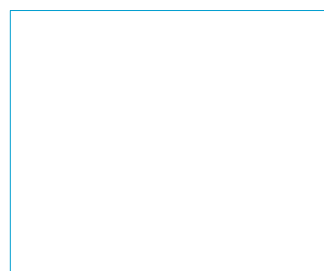
Mark és d'**Anglaterra**.

Mark és: _____

Adara és de **Grècia**.

Adara és: _____

Em diuen _____ i soc de _____

Soc: _____

3. Escriu el gentilici d'aquests llocs. Fixa't bé en l'ortografia.

	Sevilla	València	Toledo
-à/-ana	_____	_____	_____
	Granada	Alacant	Barcelona
-í/-ina	_____	_____	_____
	Còrdova	la Corunya	Burgos
-és/-esa	_____	_____	_____
	Madrid	Tenerife	Málaga
-eny/-enya	_____	_____	_____

4. Escriu sis gentilicis de sis països del món que no s'hagen esmentat en exercicis anteriors.

Ortografia. Les cometes

1. Uneix amb fletxes l'afirmació que correspon a cada exemple.

La professora va dir:
«Anem a escriure una redacció».

Ressalta una
paraula

El meu poema favorit és
«Fulles d'herba».

Reprodueix les
paraules d'una
persona

No va respectar l'«stop» i li
van posar una multa.

És el nom d'una
cançó o poema

2. Llig les frases i posa les cometes que falten.

Quin xiquet més bonic!, va dir la iaia.

He escrit una cançó titulada Per la meua finestra.

El poema Un núvol blanc és molt trist.

La meua cosina Clara és molt hippy.

La mare va dir: Neteja la teua habitació i va tancar d'una portada. Puc tocar

Per a Elisa amb el piano.

Ortografia. Els parèntesis

1. Escribe de nuevo estas oraciones incluyendo paréntesis si es necesario.

Marc Ros el veí del quint és el nou president de la comunitat.

LA SENYORETA PAULA: *Apujant-se les ulleres enèrgicament*. El pròxim que veja parlar ix fora de l'examen.

El pic Veleta Granada té més de tres mil metres d'altitud.

Em va pegar per riure encara que vaig intentar aguantar-me i tots en la sala em van mirar.

Durant les vacances del 6 al 12 de desembre cal llegir un llibre.

La teua cosina la que viu a Alacant vindrà aquest curs a estudiar a Castelló.

Producció escrita. Escriure teatre

Pas a pas.

Per a modernitzar un fragment teatral hem de:

1. Llegir el fragment i vorequin és el conflicte principal.
2. Adaptar el tema principal a la situació equivalent en l'actualitat.
3. Fer una llista de fets principals per a adaptar-los a fets i situacions actuals.
4. Modificar els diàlegs perquè el llenguatge siga actual i ajustat als personatges, així com les indicacions de les acotacions.

Llig aquesta intervenció de l'obra *Mar i cel* (publicada el 1888) i reescriu-la modernitzant-la.

JOANOT

El món està ple de
vileses,
els homes són llops o
taurons, tothom vol
anar a queixalades,
només sobreviuen els
bons.
La por va impregnant
aquest aire, la mort se
t'enganxa a la pell;
i tots van caient massa
joves. Però jo soc més
viu que tots ells.

Verifica.

1. Has llegit el fragment?

2. Has localitzat el conflicte principal?

3. Has adaptat el tema a l'actualitat?

4. Has fet una llista de fets principals per a adaptar-los a fets actuals?

5. Has modificat els diàlegs perquè siguen actuals i ajustats als personatges?

6. Has modificat les indicacions de les acotacions?

Comentaris.

De quin tema tracta l'obra de teatre?

En quines situacions actuals t'has inspirat per a modificar el fragment?

Unitat 12. Resum

Exercici, esport i joc

esgotar-se

cansar-se molt

àgil

que es mou ràpidament i amb facilitat

irrompre

entrar en un lloc amb força o sobtadament

fora de joc

aturar-se o tirar des d'un lloc on, d'acord amb les regles del joc, no està permès quan es té la pilota

competició

sèrie de concursos o enfrontaments entre diversos participants amb un guanyador final

classificació final

llista final que indica en ordre qui guanya i qui no

gamberro

persona que es comporta de manera poc cívica i causa problemes

repte

una prova o situació difícil de superar

equipament

roba i material utilitzats per un grup d'esportistes

exhaust

extremadament cansat, esgotadíssim

Un guió cinematogràfic

RESUM

Dues germanes, la Frida i l'Anna, han d'anar a buscar un enciam a l'hort per al dinar que està preparant la seva mare. Es barallen per veure qui l'agafa. Finalment, l'agafa l'Anna, però el porta a la cuina la Frida i fa creure que ha estat ella qui l'ha agafat. Aquest malentès tindrà conseqüències.

PARAULES DIFÍCILS

Èczema, estendre, marieta, arrabassar, expressament, decebuda, com si s'hagués d'acabar el món

ESTRATÈGIES

- La gelosia i les baralles entre germans són naturals i normals. Has sentit alguna vegada aquests sentiments? Com et quedes després d'una baralla? Com feu les paus?

No repetir paraules en un text

1. Utilitza paraules **sinònimes** o amb significats similars (consulta el diccionari):

M'agrada **observar** les estrelles i **contemplar** com brillen.

2. Utilitza **pronoms personals i febles**, **adverbis** i **adjectius** per no repetir noms propis.

La Sara viu a **Finlàndia**, **hi** fa molt fred!

3. **No abusis de verbs** com *dir*, *fer*, *prendre*, *posar*, *donar* o *haver-hi*.

Li vaig dir que no hi podia anar i em va **respondre** que ho entenia.

4. Evita paraules com **cosa**, **això**, **això**.

T'he comprat una **cosa**.
T'he comprat **un regal**.

Tipus d'oracions

L'actitud de l'emissor determina el tipus d'oració:

1. Si l'emissor expressa idees i fets, l'oració és **declarativa**. **Fa sol**.
2. Si l'emissor fa una pregunta, l'oració és **interrogativa**. **Fa sol?**
3. Si l'emissor expressa emocions, l'oració és **exclamativa**. **Fa sol!**
4. Si l'emissor expressa una ordre, l'oració és **imperativa**. **Obre la finestra**.
5. Si l'emissor expressa un desig, l'oració és **optativa**. **Tant de bo faci sol**.

El guió de cinema

El **guió** és un text escrit en el qual s'especifica el que passa en la pel·lícula. El guió ha d'incloure totes les **indicacions necessàries** perquè el director pugui dirigir la pel·lícula:

- Descripció dels **llocs**.
- Descripció dels **personatges**.
- **Diàlegs** dels personatges.
- Indicacions sobre l'**enquadrament**, dels moviments de la càmera, del **so** i la **música**, de les seqüències, els plans i escenes...

El punt

Per utilitzar el punt:

1. Fem servir el **punt** per marcar el final d'un enunciat:

- Si volem separar enunciats dins del mateix paràgraf, farem servir el **punt i seguit**.
- Si volem separar dos paràgrafs, farem servir el **punt i a part**.
- Si volem marcar el final d'un text, farem servir el **punt final**.

2. Després d'un punt escriurem **majúscula inicial**.

Escriure un anunci

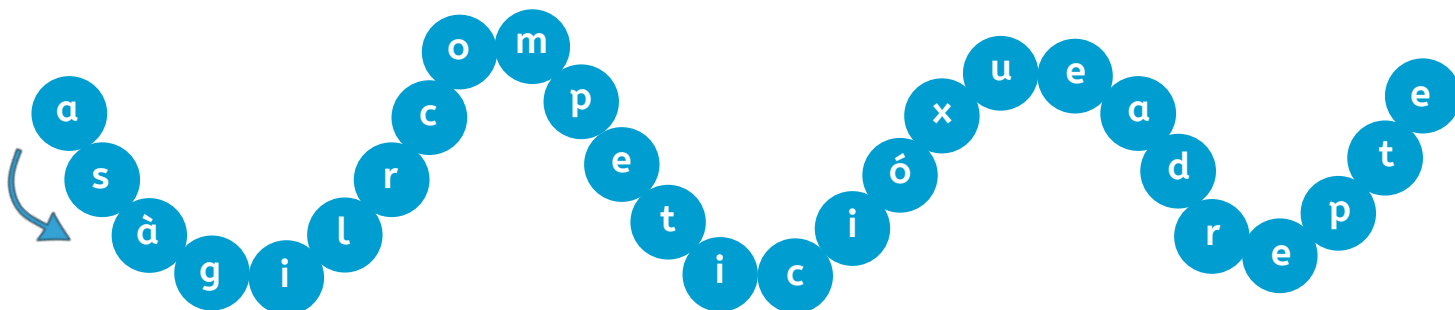
1. Pensa el producte o servei que vols anunciar i el seu nom.
2. Decideix on anirà l'anunci: internet, televisió, cartells o ràdio. Si cal, tria la imatge, colors i música.
3. Decideix les característiques positives més importants del producte.
4. Inventa un eslògan. Ha de ser curt i atractiu, que capti l'atenció del públic.
5. Escriu-ho tot en un text molt breu. No oblidis utilitzar un llenguatge proper i recursos literaris.

Un **guió de cinema** es divideix en:

- **pla**: és la unitat més petita en un rodatge. Els plans, formen una escena.
- **escena**: s'acaba quan es canvia d'espai i temps.
- **seqüències**: formada per diverses escenes.
La seqüència finalitza quan s'aconsegueix transmetre un objectiu.

Vocabulari. Exercici, esport i joc

1. Segueix la fletxa i encercla les paraules amagades en el cuc.

2. Escriu les paraules que has trobat en l'exercici anterior.

Que es mou ràpidament i amb facilitat.

Sèrie de concursos o enfrontaments amb un guanyador.

Prova o situació difícil d'aconseguir.

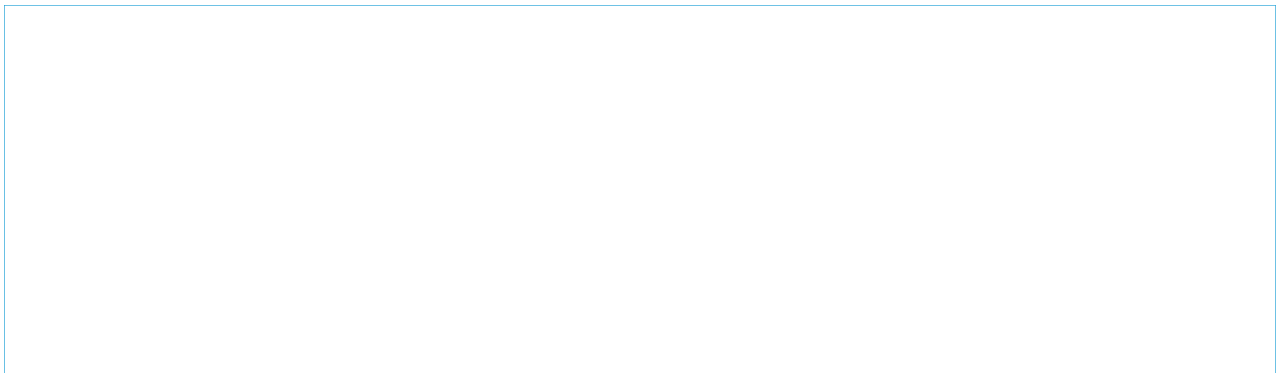
3. Completa les oracions amb les del requadre.

classificació – extenuats – va irrompre – fora de joc

- L'àrbitre va anul·lar el gol perquè era _____.
- La _____ final va deixar fora diversos equips molt bons.
- La prova de maratón és una de les més dures; la majoria de participants arriben _____.
- Aquell equip local _____ en el torneig o amb molt d'ímpetu.

4. Tria una de les paraules i crea un breu text a partir d'ella. Afig al final un dibuix que l'il·lustre.

repte - gamberro - esgotar - extenuat

Comprensió lectora. Un guió de cinema

Abans de llegir

1. Imagina que passes l'estiu en casa d'una família que no és la teua. Com creus que et sentiràs? Marca les paraules que penses que descriuen millor eixe sentiment:

emocionat/da · estrany/a · content/a · nerviós/a · sol/a · feliç

Estiu 1993

SEC. 31. CASA ESTEVE I MARGA HORT. EXT./DIA

Frida i Inna, en banyador, juguen amb la mànega. A més de la ferida en el genoll, és possible vore les taques roges dels èczemes en la pell de Frida. Té costres de tant de rascar-se. Es banyen l'una a l'altra, s'esguiten omplint safes d'aigua i se les tiren per damunt. Anna, a més, s'està llavant les dents.

ANNA

Quan vullgues et deixe la meua pasta, d'acord?

Frida mira a Anna.

FRIDA

Aquest és el teu raspall de dents?

Anna para de llavar-se les dents i mira el raspall.

FRIDA (CONT'D)

Li agarra el raspall.

Els raspalls de dents mai es comparteixen! No me'l tornes a agarrar, xiqueta!

Marga trau el cap per la finestra de la cuina. Està fent el sopar i diverses coses més alhora.

MARGA

Frida, porta'm un encisam de l'hort.

FRIDA

Un encisam?

ANNA

Ja el porte jo.

Anna baixa, deixa la mànega i corre cap a l'hort.

FRIDA

Que no, que m'ho ha dit a mi.

MARGA

Anna, deixa-li'l collir a Frida, i si no voleu jugar més amb la mànega tanqueu l'aigua.

Frida s'alegra de tindre aquesta responsabilitat i corre cap a l'hort. Anna tanca la mànega i la segueix. Frida es queda quieta davant de l'hort. Observa els vegetals, tots se semblen. Agarra una col.

ANNA

Això no és un encisam.

Frida ignora el comentari d'Anna i arranca la col.

Corre cap a casa, entra a la cuina i dona la col a Marga. (O Marga ix a estendre la roba i li la dona).*

MARGA

(Amable.) Això és una col, Frida, jo volia un encisam.

FRIDA

Ah, sí, sí, d'acord!

Frida corre una altra vegada cap a l'hort. Anna ja ha collit l'encisam. Estava a punt de dirigir-se cap a casa, però s'ha entretengut amb una marieta que té en la mà.

ANNA

Mira!

Anna ensenya l'insecte a Frida. Frida li lleva l'encisam, i tira la marieta a terra expressament.

FRIDA

Ho estava fent jo, xiqueta!

*Frida corre cap a casa. Anna, decebuda, busca la marieta, sembla que ha desaparegut. Aleshores corre cap a casa.
A través de la finestra, Frida li dona l'encisam a Marga.*

MARGA
Gràcies, aquest és perfecte.

ANNA
L'he collit jo, mare!

FRIDA
Que no, jo!

ANNA
Jo, he sigut jo!

MARGA
(Mentre continua fent el sopar, a Anna.) No reina, hui l'ha collit Frida, tu ja ho faràs un altre dia. *Frida mira a Anna amb mig somriure.*

MARGA (CONT'D)
Llaveu-vos les mans, que anem a dinar. *(cridant a Esteve)*
A dinar!

*Frida obeeix i entra en casa.
En aquest moment Esteve ix del seu taller i es dirigeix també cap a casa.
En vore'l, Anna es llança als seus braços com si s'haguera d'acabar el món.
Esteve l'agarra i l'abraça. Anna li dona besos sense parar.*

ESTEVE
La meua princesa, quant d'amor!

Marga ix fora. Acaricia la galta d'Anna subtilment.

MARGA
Ens llavarem les mans?

Amb un gest violent, Anna aparta la mà de sa mare.

ANNA
Tu, deixa'm!

Marga s'entristeix.

Carla Simón: *Estiu* 1993 (adaptació)

Vocabulari

èczema: afecció cutània que fa eixir unes bambolles que piquen molt.

estendre: posar la roba humida a l'aire o al sol perquè s'eixugue.

marieta: insecte de cos redó, que té els èlitres de color roig o groc amb uns puntets negres.

llevar: prendre alguna cosa a algú.

expressament: d'una manera clara.

decebuda: que sent una decepció.

com si s'haguera d'acabar el món: molt, d'una manera excessiva.

Deprés de llegir

1. Llegeix les situacions i escriu quina emoció sent cada personatge.

alegria – tristesa – enfadament – il·lusió – decepció

La Frida s'alegra quan la Marga li demana que reculli una enciam de l'hort.

Emoció: _____

L'Anna veu que la Frida li treu l'enciam i llença la seva ariqueta a terra.

Emoció: _____

La Frida somriu quan la Marga creu que ella ha recollit l'enciam.

Emoció: _____

L'Anna protesta perquè ha estat ella qui ha recollit l'enciam i ningú no li creu.

Emoció: _____

La Marga se sent malament quan l'Anna rebutja la seva carícia.

Emoció: _____

Reflexiona

1. El teatre i el cinema tenen molts elements iguals, però quines diferències se t'acudeixen?

Vocabulari semantic. No repetir paraules en un text

1. Escribe sinónims per a aquestes paraules.

cosa

fer

content

dir

anar

acabar

2. Substitueix les paraules ressaltades i reescriu les frases següents.

Quan **siguen** les vacances, Elena **estarà** una temporada en casa del seu tio.

Fa uns desdjunis deliciosos. Ella sempre **diu** «Com he fet **una cosa** tan bona?».

Siplou, **posen** la televisió. Si fasol, **fan** camí cap al bosco **fan** windsurf.

Ortografia. El punt i els seus usos

1. Lliga aquests textos i escriu quin tipus de punt correspon a cada número.

Fa anys, el meu germà i jo vam descobrir un tresor enterrat en el jardí de ma casa.(1) Estàvem cavant un clot per a plantar un arbre, quan de sobte vam xocar contra una cosa metàl·lica.(2) Era una caixa, la va desenterrar, la vam obrir i vam vore que estava plena de dibuixos!Va ser increïble.(3) Hui en dia encara recorde com va ser d'emocionant.(4)

L'hivern passat vaig anar amb els meus iaïos a passar les vacances a la muntanya.(5) Ens vam quedar en un refugi construït tot de fusta a on hi havia un enorme fúmeral.(6) Recorde passar l'estona prenent xocolata calent i mirant per la finestra mentre queia la neu suaument.(7) Ja ha passat un any, tant de bo tornem.(8)

1. _____

5. _____

2. _____

6. _____

3. _____

7. _____

4. _____

8. _____

Producció escrita. Escriure un anunci

Pas a pas.

1. Pensa el producte o servici que vullguesanunciar i el seu nom.
2. Decideix a on anirà l'anunci: internet, televisió, cartells o ràdio. Si cal, tria la imatge, colors i música.
3. Decideix les característiques positives més importants del producte.
4. Inventa un eslògan. Ha de ser curt i atractiu, que captel'atenció del públic.
5. Escriu tot en un text molt breu. No oblides usar un llenguatge pròxim i recursos literaris.

Crea ací el teu anunci

Verifica.

1. Has decidit a on anirà l'anunci (internet, televisió, cartells o ràdio)?
2. Has triat les imatges, els colors i la música?
3. Has decidit les característiques positives més importants del producte?
4. Has inventat un eslògan curt i atractiu?
5. Has escrit un text breu utilitzant un llenguatge pròxim i recursos literaris?

Comentaris.

És un producte que tu utilitzaries? Explica per què.

T'agradaria dedicar-te a una feina com aquesta? Per què?

Snappet Llengua Valenciana